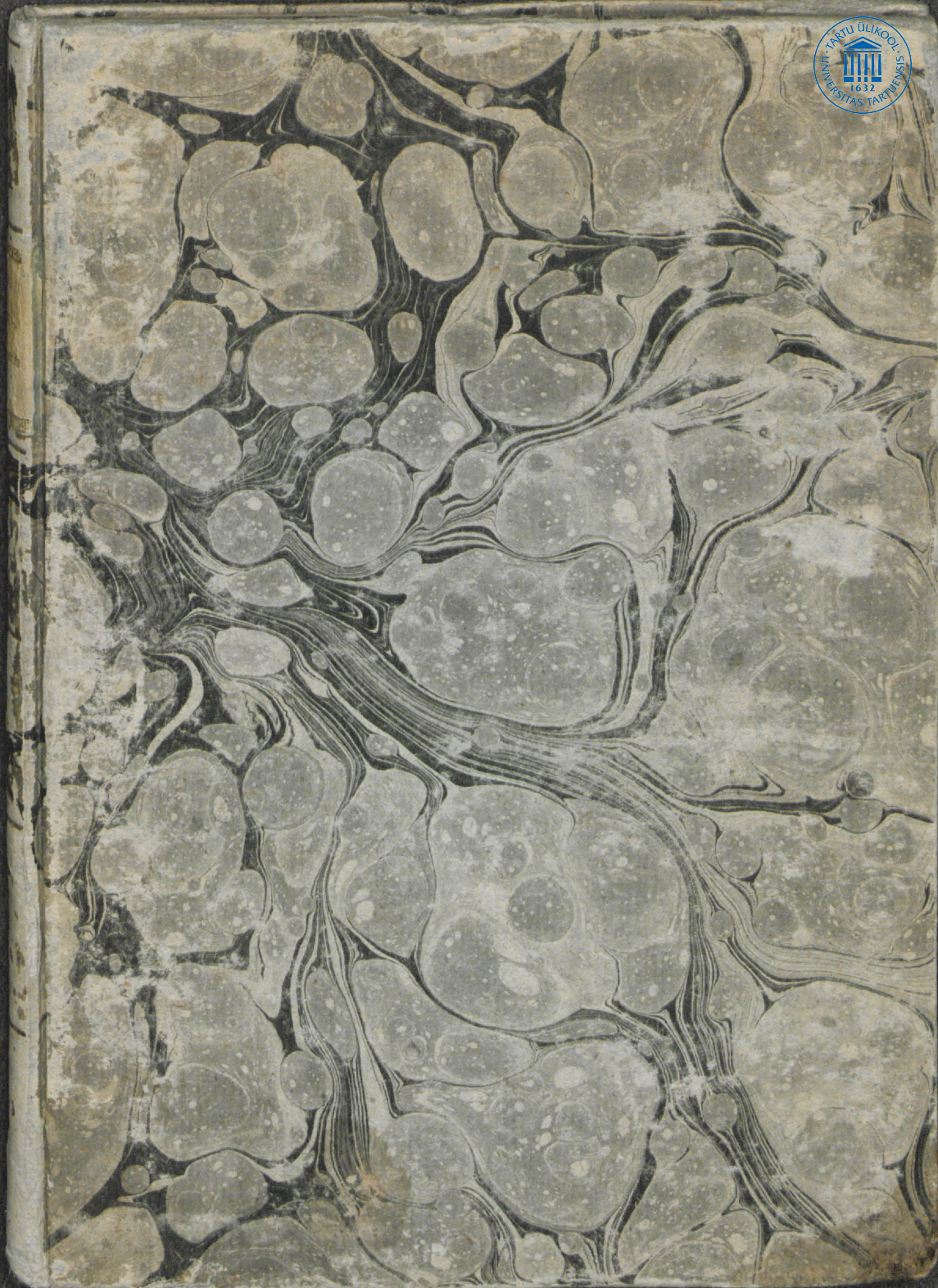

Philol.

406.

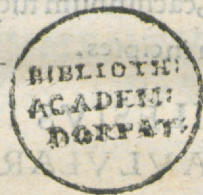
R
1715

R. I. e. 292.

Be. 292.

AVVLARIA PLAVTINA, CO
MEDIARVM LEPIDISSIMA,

Quae etsi alias incompleta, a Codro (Anton. Codro al. Urceo.
Vrceo tamen est perfecta. De q. vid. Gal. Lex. P.M. p.
Cum familiari ex 1768/g.)
planatione.

IOANNES HISO BADENSIS
AD EMPTOREM.

Doctus si quis adest, flagitans pernoscere Plauti
Scommata doctiloqui,
Risus, dicta, sales, genium senioris auari,
Quem aurea gaza iuuat,
Quemq; nihil, fuluum nisi (prohdolor) occupat aurum,
Vt senis est animus,
Plautinas modico scænas hic comparet ære,
In quibus olla datur,
His lectis plaudes, cachinnum tuq; serena
Fronte statim incipies.

R. PHILESIUS IN PLAUTI
AULULARIAM.

Excipe Plautinum lector studiose libellum,
Aula cui nomen tradidit ipsa decens,
Qualia sudanti spirant opobalsama ramo,
Qualia cecropiæ mella feruntur apis,
Talía diuinæ mirabere dona Mineræ,
Plurima nam paruum schemata promit opus.
Hoc imperfectum fecit cariota vetustas,
Quæ bona rodenti gutture cuncta vorat,
Congrua sed scripsit facundus scommata Codrus.
Ne careat sine res mutilata suo.

TRU Raamatukogu

12836

53057740

AULULARIA

II

In aululariæ argumentum

¶ Auarus senex nō satis sibi fidens Euclio, aulam auri plenam tenet de-
fossam domi, a qua Aulularia dicta est comœdia. Huic erat unica filia Phe-
dra noīe, virgo nubilis, quā Lyconides adolescens, Cereris vigils contu-
prauerat & ex cōpressu grauidā fecerat. Hanc adolescentis mater Eunomia
hortatur suū Megadorum fratrē, vt ducat vxorē indotatam virginē, quā
prohis moribus sciuerat, & honestis ortā parentibus. Suasus Megadorus
Euclionē conuincit, illius petiti filiam sibi vxorē dari. Diu veritus Euclio, ne
propter aurū affinitatē ineat, rem differt, concedit tandē, parantur nuptiæ.
Quæ cū rescisset Lyconides, Strophilū mittit seruū obseruaturū singula. Is
dum ex occulto spectat Euclionē, e domo qui asportarat aulā, videt eam
locare in tēplo Fidei, & cum se visum forte suspicaret, rursus e Fidei fano de
fossam locare in Syluani luco. Quā vbi secessit ille, Strophilus ilico surri-
puit. Sed ille rediens, surreptū sibi vbi nouisset aurū, clamat, vociferatur,
quemq; perconctat obuiū. Interim quæsiuerat per matrē Lyconides, vt cō-
fectas cum Megadoro nuptias infectas redderet. Factusq; is Euclioni obui-
us, puellam ex se grauidam palam facit. Itidem ille sibi surreptam aulam,
Quam vbi Strophilum abstulisse rescit, aurum Euclioni redditur, vxorē
q; filia traditur Lyconidi.

ARGVMENTVM.

SENEX auarus vix sibi credens Euclio

Domi suæ defossam cum multis opibus.

Aulam inuenit, rursusq; penitus conditam.

Exanguis, amens seruat, eius filiam.

Lyconides viciarat, interea senex

Megadorus a sorore suus ducere

Vxorem, auari gnatam deposeit sibi.

Durus senex vix promittit, atq; aula timens

Domo sublatam varijs abscondit locis.

Insidias seruos facit huius Lyconidis

Qui virginem viciarat, atq; is obsecrat

Auunculum Megadorum sibimet credere

A II

PLAYTI.

Vxorem amanti, per dolum mox Euclio

Quum perdidisset aulam, insperato inuenit.

Latusq; natam collocat Lyconidi.

¶ Senex avarus. Avarus ab auido hoc interest, q; avarus est æris, & re-
prehensione non caret, Auidus vero honestæ rei, & sine reprehensione esse
potest. Euclio interpretatur bona gloria. Aula græcum atrium signifi-
cat, Aula latinum, olla est. Aulam veteres dicebant, quam nunc ollam dici-
mus, teste Nonio. Eius diminutuum est auxillula. A sorore. s. Eunomia.
Varijs locis. Nam primum domi, postea in templo fidei, & demum in Syl-
uani luo. Seruos. s. Strophilus. Seruos pro seruus casu nominatiuo;
quæ frequens apud Plautum lectio est.

ARGVMENTVM.

Aulam repertam auri plenam domi Euclio

Vilissima seruat, miseris adfectus modis.

Lyconides istius viciarat filiam.

Vult hanc Megadorus indotatam ducere.

Lubensq; vt faciat, dat coquos cum oblatione.

Auro formidat Euclio, abscondit foris.

Reclam omni inspecta compressoris seruulus

Id surripit, illic Euclioni rem refert.

Ab eo donatur auro, vxore & filio.

¶ Lubens, id est lætus faciat, & non lubēs, id est vt assentiretur. Surripit
pro surripit propter metrum. Ab eo donatur &c. intelligendū de Lyco-
nide, qui donatus sit auro, vxore & filio iam nato ab Euclione sene.

PROLOGVS. LAR familiaris.

E quis miretur qui sim paucis eloquar.

Ego Lar sum familiaris, ex hac familia,

Vade & euntem me aspexistis, hanc domum

Iam multos annos est quum possideo, & colo,

PROLOGVS.

Patri, auocq; amicus huius, qui nunc hic habet,

Sed mihi auus huius obsecrans concedidit

Thesaurum auri quem clam omnis, in medio foco

Defodit venerans me, vt eum seruarem sibi,

Is quando moritur, ita auido ingenio fuit,

Nuncq; indicare id filio voluit suo.

Inopemq; optauit potius eum relinquere,

Q; eum thesaurum commonstraret filio.

Agri reliquit illi non magnum modum,

Quo cum labore magno, & misere viueret.

Vbi is obiit mortem, qui mihi id aurum credidit,

Cœpi obseruare, ecquid matorem filius

Mihi honorem haberet, q; eius habuisset pater,

Atq; ille vero minus minusq; impendio

Curare, minusq; me impartire honoribus.

Item a me contra factum est, nām item obiit diem.

Is ex se hunc reliquit, qui hic nunc habitat filium

Pariter moratum, vt pater, auusq; huius fuit,

Huic filia vna est, ea mihi quotidie

Aut thure, aut vino, aut aliquo semper supplicat.

Dat mihi coronas, eius honoris gratia

Feci thesaurum vt hic reperiret Euclio,

Quo eam facilius nuptum si vellet, daret,

Nam compressit eam de summo adolescens loco.

Is scit adolescens quæ sit, quam compresserit.

Illā illum nescit, neq; compressam autem pater.

A iij

PLAUTI

Eam, ego hodie faciam, vt hic senex de proximo

Sibi vxorem poscat, id ea faciam gratia,

Quo ille eam facilius ducat, qui compresserat.

Et hic qui poscet eam sibi vxorem senex,

Is adolescentis illius est auunculus,

Qui illam stuprauit noctu Cereris vigilis.

Sed hic senex iam clamat intus, vt solet.

Anim foras extrudit, ne sit conscia.

Credo aurum inspicere volt, ne surreptum fiet.

In hoc prologo Lar familiaris deus inducit, comœdiæ argumentum narraturus, quoq; pacto ipse autor fuerit thesauri inueniendi. Loquia natura, Eloqui ab arte datur. Miretur. i. nesciat, nam veteres miror pro nescio ponebant. Familiaris mobile. i. ad familiam pertinens, vt familiare negotium. i. domesticum. Substantiuū familiaris amicū significat nobiscum versantem, & quasi diuturna consuetudine nobis iunctum. Larem intelligimus geniale deum, vnusquisq; em locus sibi proprium genium habet. Dicti autē Genij, q; nobiscum gignantur, vel q; genitos tueantur. Habet idest habitat, perfectum pro frequētatio. Clam omnis. i. omnes, seu omnibus. Nam clam præpositio tam actō q; abtō seruit, teste Dona, & Sergio. Focus a fouendo igne dictus, laris facer, eius diminutiū est foculus & ab hoc fit aliud diminutiū focillus. Is auus huius Euclionis. qn. i. postq; Agri re. e. n. ma. mo. i. pauxillulū ruris colendi. Quo. i. agro seu rure. Maiorē hono. i. culturā, sacrificiū & litationē. Minus minusq; im. cu. i. nihil mihi impēdebat. Impendere nanq; est in rem aliquam expendere, Hinc impendiū & impenſa pro expenſa, ab ære impendendo. Curare, pro curabat. Impartire, pro impartiebat. Pariter moratum. i. paribus moribus imbutum. Supplicare est humiliter & cum reuerentia ꝑcari. Compressit. i. stuprauit. De summo loco. i. ex nobili genere natus. Pater. i. scit. Senex de proximo. i. vicinus. f. Megadorus. De proximo dicimus aduerbialiter, vt de prope, de longe. Auunculus mihi est genitricis meæ frater. Patruus vero mihi dicitur patris mei frater. Cereris vigilis, idest cū ad peragendum Cereris sacra noctu vigilasset. Hic senex. f. Euclio. Vt solet. i. more solito. Sane vt solet, Auari quidem ob bene custodiendi thesauri curam, maxime anxij, importuni, ac morosi sunt. Anum, Staphylā. Ne

AVVLARIA

fit conscia, ne quempiam de celato thesauro persentiscat. Volt pro vult Apud veteres enim mutatio literarum peculiarissima fuit.

In hac sequenti scœna primo introducitur Euclio senex, metuens aureo insidias, id videre cupiens, anum Staphylam familiarem domo eiicit, ne quicq; de celato auro persentiscat. Et sane auarorum naturam mire poeta expressit, qui cum aliquid bonorum acquirerint, diu noctuq; anxij sunt ne vel furto, igni, aut alio quopiam diffortunio id eis auferatur. E diuerso qui nihil habet, ab huiusmodi curis liber viuit. Iuuenalis. Cantabat vacuus coram latrone viator.

Senex Euclio. STaphyla, anus.

Xi inquit, age exi, excedū hercle tibi hic est foras

Circumspectatrix cum oculis emistis.

STA. Nam cur me miserā verberas. EV. Vt tu differas.

Atq; vt te dignā mala malam aetate exigas,

STA. Nam qua nunc causa me extruxisti ex adibus.

EV. Tibi ego rationem reddam stimulorum seges.

Illuc regredere ab hostio, illuc sis vide

Vt incedit, at scin quo modo tibi res se habet.

Si hodie hercle fustem cepero, aut stimulum in manum,

Testudineum istum tibi ego grandibo gradum.

STA. Vtinam me diu adassint, ad suspendium

Potius quidem q; hoc pacto apud te seruam.

EV. En. Vt scelesti sola secum murmurat.

Oculos hercle ego istos improba effodiam tibi.

Ne me obseruare possis, quid rerum geram.

Abcede hinc etiam nunc, etiam nunc, etiam, hoc

Istic adesto, si hercle tu ex istoc loco

Digitum transuerſum, aut vnguem latum excesseris.

Adiūda par dūto sine p
mei necessitate p
Anſy roxinitate.

Aut si respexeris donicum ego te iussero.
Continuo hercle ego te dedam discipulam cruci

Scelestiorem me hae anu certe scio

Uidisse nunq̃ nimisq̃ ego hanc metuo male.

Ne mihi ex insidijs verba imprudenti duit.

Neu perentiscat aurum ybi est absconditum.

Quae in occipitio quoq̃ habet oculos pessima.

Nunc ibo ut visam, sit ne ita aurum ut condidi.

Quod me sollicitat plurimis miserum modis.

ST.A. Nec nunc me eastor quid hero ego dicam meo

Male reuerenisse: quam ut infaniam

Queo comminisci: ita me miseram ad hunc modum

Decies die vno saepe extrudit a dibus.

Nescio Pol quae illunc hominem intemperiae tenent.

Peruigilat noctes totas, tum autem interdus

Quasi claudus sutor domi sedet totos dies.

Nec iam quo pacto celem Herilis filiae

Probrum, propinqua partitudo cui appetit

Queo comminisci, neq̃ quicq̃ melius est mihi

Ut opinor, q̃ ex me ut vnam faciam literam

Longam, laqueo collum mihi quando obstrinxero.

¶ Exi in qua. Crebra eiusdem dictionis repetitio maiore vehementiam ostentat. Age, hortantis aduerbium. Oculis emissitq̃. i. ita in vnu locum intentis, ut in capite quasi emitti videantur. Verberas. i. verbis iurgiosis & iracundis. Mala subaudi tu. Digna te. i. tibi congrua. Stimulorq̃. id est incitamentorq̃ irritabulorū. Seges proprie significat fruges eorū seminū, ex quibus panis conficitur, nondū demessam. Ponitur tamen interdū pro humo, ad semina accipienda subacta. SCIn. i. scis ne Testudineū gradum.

Id est tardū, lentum, nam testudines tardius ingrediunt. Grandibo, id est grandē reddam. Adassint, decompositū est ab ad & assint. i. adiuuēt, propitij sint. Hoe, interiectio est affectū contenti animi significans, luena. Sator est cum dixit Horatius hoe. Dignū tran. aut vn. la. ex. id est si quopiā, vel pauxillulū longius progredieris. Dedam te dis. i. te crucifigi curabo. Nam veteres dānatos cruci, hoc est patibulo figebāt. Scelestiorē, Secum hae verba Euclio loquitur, domū egrediens exclusa Staphyla. Nimis male, hoc est nimis valde. Ne mihi verba duit. i. det, ne me decipiat, aut fallat. Præsentiscat, sentiat. Est autē presentisco inchoatiuū a p̄sentio. Occipitio. i. postrema capitis parte, q̃ fronti opponit. Condidi. i. abscondidi. Alias cōdere sepelire est, Plinius. Post conditū monumēto corpus. Quod me sol. plu. Scita, sentētia, hoc em plurimi mortales cruciant, in peiora quoq̃ ruunt. Quare haud illepide Maro cecinit. Quid nō mortalia pectora cogis Auri sacra fames. Cōminisci. i. dicere, fingere, tractare. Intemperie id est inquietatiōes animi, vel secundū Pyladē, Intemperatig, deliramēta, sauitates. Interdius, ea forma dicit, sicut perdius seu pernox. i. diurnus vel per diē, nomen hoc loco est. Sutores dicti, qui calceos suunt. Nā qui panos sūt, nō sator, sed sarcinator appellat. Sutrina est locus in quo & calcei fiunt & vendunt. Herilis filiae. i. filiae heri. Probrū. i. stuprū ei illatum. PROpinqua partitudo. i. proximū tempus pariēdi. Cui appetit. i. ad qd accedit. s. vel instat, p̄pinquat. Longā literam ex se facere, est seipm laqueo suspendere, sic em ab alto pendens, L. litera figurā prae se fert. Mihi quando obstrin, additur mihi necessitate metri.

¶ In hac scena Euclio senex domo exit, animo satis pacato, & tranquillo, q̃ suam pecuniolam saluam inuentasset. Qui abiturus ad accipiendum quoq̃ argentum in plebem diuidendum, Staphylae anui ne quēq̃ hominum in aedes admittat, sedulo committit.

EVCLIO SENEX. STAPHYLA ANVS.

Vnc defecato demū animo egredior domo,

Postq̃ perspexi salua esse intus omnia.

Redi nunc iā intro, atq̃ intus serua. STA. Quip̃

Ego intus seruam, an ne quis aedes auferat.

Nam hic apud nos nil est aliud quā sti furibus.

Ita inanijs sunt oppletae, atq̃ araneis.

EV. Mirum quin tua nunc causa faciat Iuppiter

¶ In hac scena Euclio senex domo egreditur, animo satis pacato, & tranquillo, q̃ suam pecuniolam saluam inuentasset. Qui abiturus ad accipiendum quoq̃ argentum in plebem diuidendum, Staphylae anui ne quēq̃ hominum in aedes admittat, sedulo committit. Ita inanijs sunt oppletae, atq̃ araneis. EV. Mirum quin tua nunc causa faciat Iuppiter.

Moredum
Philippum regem me, aut Darium triuenefica.

Araneas mihi ego illas seruari volo.

Pauper sum fateor, patior, quod dii dant, fero.

Abi intro, occlude ianuam, iam ego hic ero.

Caue quoniam alienum in aedis intromiseris.

*timidas in
fistulas in
a quoque in
inueniuntur*
STA. Quid si quisque ignem quaerit? EV. Extingui volo.

Ne causae quid sit quo te quisque quaeritet.

Nam si ignis viuet, extinguere extemplo tu.

Tum aquam aufugisse dicito, si quis petet.

Cultrum, securim, pistillum, mortarium,

*passim in
fione*
Quae vtenda vasa semper vicini rogant

Fures venisse, atque abstulisse dicito.

Profecto in meis aedibus me absente neminem

Volo intromitti, atque etiam hoc praedico tibi.

Si bona fortuna veniat, ne intromiseris.

STA. Pol ea ipsa credo ne intromittatur cauet.

Nam ad aedis nostras nusquam adit quae prope.

ad aedis
Eu. Tace, atque abi intro. Sta. Taceo, atque abeo, Eu. Occlude sis

Fores ambobus pessulis, iam ego hic ero.

ad aedis
Discrutior animi, quia ab domo abeundum est mihi.

Nimis hercle inuitus abeo, Sed quid agam scio,

Nam noster nostrae qui est magister curiae,

Diuidere argenti dixit nummos in viros,

Id si relinquo, ac non peto, omnes illico

Me suspicentur credo habere aurum domi.

Nam verisimile non est hominem pauperem

aliquid modum expensum
Pauxillum parui facere, quin nummum petat,

Nam nunc quum coelo sedulo omnes ne sciant,

Omnes videntur scire, & me benignius

Omnes saluant, & salutabant prius,

Adeunt, consistunt, copulantur dexteras,

Rogitant me ut valeam, quid agam, quid rerum geram?

Nunc quo profectus sum, ibo, post idem domum

Me rursum quantum potero, tantum recipiam.

quid valeam
¶ Nunc defecato. Secū haec verba loquitur Euclio. Defecato anio, i. q̄eto & a curis semoto. Translatio a depuratis liquoribus sumpta. REdi. iam clara voce Staphylā alloquitur. Serua, i. custodi. Quippe, vel quia vel certū est. Questus a quero lucrū, & facit gtm questus, vel questus, vel questuis, Teren. in An. Nunquā animū questu gratia ad malas inducam artes, Cato. Questuis causa deridebāt res suas pueris. Inanis. Is pro es, id est vacue suppellectilium, scdm Pyladē inanijs legendū & melius (nam aliter versus nō stat.) id est inanitatibus, inanimētis, & venit a ntō inania. Regē, intellige Macedonum Alexandri Magni parentē. Dariū penultima lōga pronunciandū: nam apud Grācos per ēi scribit, quod in i. longū mutatur. Triuenefica, i. par tribus veneficis. Hoc itaq; ternario addito, absolutionē quandā (q̄ hic numerus p̄fectissimus sit) notare videt. Sunt autē veneficae mulieres, quas alijs noībus sagas, ac incantatrices dicimus. Secundū autem Pyladē, triuenefica, plusq; venefica. Tris em̄ in cōpositione auget, ut alibi, nō fur, sed trifur. CAue quoniam. Artificiose auarorū ingenium exprimit, qui oīm hoīm accessus ad aedis suas verent. Ignis viuet, i. ardeat. Pistillū instrumentum est quo in mortario molūt. Mortarium instrumentū est conquinariū, in quo teruntur ea quae soluenda sunt, q̄ ea in puluerē redacta veluti mortua condianē. Vtenda passiue dixit. NVSquā adit quae prope, id est nusquam ad nos diuertit, neq; aedib⁹ nostris propinq; sefecit, Et est quae adiecta par ticola, sicuti pote. Sis, idem si vis. Discrucior animi. Verba sunt Euclionis secū loquentis. Magister curiae, i. diuisor nostrae tribus, singulae namq; tribus, singulos habebant diuifores legitimos, qui, s. distribuenda per tribus viritim legitime diuiderēt. Hunc Plautus magistrū curiae appellat. In viros, i. viritim, & per singulos viros. Nam verisimile non est. O mira auaritia natura, nonnunquā etiā sordidissime victū acquirere studet, cum domi sacculos auri plenos habeat, & hoc ob eam rem, ut pecuniā suā facilius alios celet. NAM nunc, Quicquid boni fauoris, aut amicitiae in avarum

contuleris. Idcirco factū arbitratur, quo tibi quippiā vtilitatis ex diuitiis eius speres. Vt valeam, qualiter aut qua valitudine sim. Quo profectus sum id est quo ibam, tempus pro tempore, vel quo proficisci in anio destinaueram. Ibo intellige ad eum locum. Tantum, i. tam repente & festinanter.

In hac scena Eumonia mater adolescentis, qui filiam Euclionis com-
presserat, introducit, suadens Germano fratri Megadoro, ut coniugem
ducatur, sed aliqua, ut muliebri ingenium est, blaterat.

EVMONIA. MEGADORUS senex.

Elim te arbitrari me hæc verba frater mea fidei,
tuæ rei

Causa facere, ut æquū est Germanā sororem, q̄q̄

Nos odiosas haberi, nam multū loquaces merito omnes

Habemur, nec mutā profecto repertā vllam esse hodie dicūt

Mulierē vllō in sæculo, verū hoc frater vnū cogitato tamen.

Tibi proximā me, mihiq̄ itē te & æquū esse qd̄ in rem vtriq̄

Esse arbitremur & mihi te, & tibi me cōsulere atq̄ monere.

Necq̄ occultū id haberi, necq̄ mussari per metū qn̄ participē

Pariter ego te, & tu me ut facias. eo nūc te secreto huc foras.

Seduxi, ut tuā rem ego tecū loquerer hic familiariter.

Me. Da mihi optima foemina manum. Eu. vbi ea est: quis ea

nam est optima?

Me. Tu. Eu. Tu ne ais: Me. si negas, nego. Eu. decesset qdem

Nam nulla optima potest eligi, alia alia peior frater est.

Me. Idem ego arbitror, nec tibi aduersari certū est de ista re

vnq̄ soror,

Quid vis, Eu. Da mihi operam amabo. Me. ast tu ytere, atq̄

Eu. Id qd̄ tuā in re optimū eē arbitror, te id admonitū adueto

AVLVLARIA VII

Me. Soror more tuo facis. Eu. acastor facta volo. Me. Quid
est id soror?

Eu. Quod sempiternū tibi salutare sit procreandis liberis.

Eu. Volo te vxorē domū ducere. M. hei occidi. Eu. quid ita?

M. q̄a misero cerebri excutiūt tua dicta soror, lapides loq̄ris.

Eu. Eia hoc face quod te iubet soror. Me. Si iubet faciam. Eu.

in rem hoc tuam est.

Me. ut quidem emoriar prius q̄ ducam. aut quæ cras veniat

Foras feratur soror, his legibus quā tu dare vis cedo.

Nuptias adorna. Eu. Quā maximā possum tibi dare si dote.

Sed est grandior natu, media est mulieris ætas, ea si iubes

Frater tibi me poscere poscā. M. Nūc nō vis me interrogare te?

Eu. Imo qd̄ vis roga. Me. Post mediā ætatē q̄ ducit vxorē do

Si eā senex intra annū pręgnantē fortuito fecerit,

Quid dubitas, quin sit paratū nomen puero posthumus?

Nunc istum ego soror laborem degam, & diminuyam tibi.

Ego virtute deum, & maiorum nostrorū diues sum satis.

Istasq̄ magnas factiones, animos, dotes dapiles,

Clamores, imperia, ebura ta vehicula, pallas, purpuram.

Nihil moror, quæ in seruitutē sumptibus redigunt viros.

Eu. Dic mihi q̄so, quis est ea, quā vis ducere vxorē? M. Eloq̄r.

Novistin hunc senē Euclionē ex p̄ximo pauperculum?

Meg. Noui, hoiem haud malū me castor. Me. eius cupio filiā

Virginem mihi desponderi, nūc verba ne facias soror.

Scio qd̄ dictura es mihi, hæc esse pauperē, hæc pauper pla cet.

Vitelar Eumonia aliq̄ p̄boz B iij

et honesta p̄p̄tate virginis p̄p̄tate m̄or

rad id quod M̄or. p̄boz

PLAYTL

Eu. **Dij bene verrant. Me. Et idem ego spero. Eu. quid me nunc vis? Me. vale** (domi est)

Eu. **Et tu frater. Me. Ego conueniam isthunc Euclionem si Sed eccum nescio vnde sese homo nunc recipiat domum,**

¶ Arbitrari. i. existimare Arbitrū quidem vocamus eum iudicē, qui totius rei habet arbitriū & facultatē, quia scilicet arbitrat, hoc est spectat & explorat diligenter cōtrouersiam litigatorū. Et arbitriū dicitur sententia quæ ab arbitro statuitur. Tuæq; rei. i. tuæ utilitati. Haud falsasum, non fallor. non sum ignara. Germanā sororē dicit eam, quæ ex utroq; parente soror est. Nam multum, scita sententia. Frater dictus quasi fere alter & differt a Germano. Item. i. similiter. In rem. i. ad utilitatem. Consulere. i. ad tuā utilitatem. Mussari. tacere. Ennius. Non decet mussare bonos. Alias murmurare, aliquando dubitare, Verg. Mussat rex ipse latinus. Optima pro optima. Quis. id est quæ. Nam veteres & in masculino & fœminino genere quis protulere, ut apud græcos τίς. Amabo, blandientis interieccio. Lapidem loqueris, hoc est rem duram, ut lapides sunt. Perendie. i. die post cras, ut vulgo dicitur, Cice Scies cras, ad summū perendie Cedo id est dic. Adorna. i. præpara, dispone. Quam maximā. Simulat se doctem maximā ad uxorem allaturam. Item & annosam, & hoc ideo dicit, ut fratrē facilius in sua vota trahat. Posthumus, id est ut pater prius moriatur, anteq; puer nascatur. Labor degam. i. auferam. Factiones. i. diuisiones ciuium in diuersa studia. Dapsiles dotes. i. largas & amplas. Ebura ta, id est ebore ornata, vel ebore cōpacta. Pallas. i. muliebres vestes, q; palam ferantur. Nam palla muliebris vestis. Purpurā, materiā pro materiato posuit. Quæ in seruitutē &c. Sanum dīcteriā, crebrius etenim coniugati viri non volunt, sed uxores imperant, ut serui facere coguntur. Conueniam, id est alloquar. Sed eccum. Parasceue est.

¶ In hac scæna redit Euclio, infecta re ob quam exierat, a Megadoro filia eius sine dote poscitur. Ipse vero Euclio aulæ suæ timens, a Megadoro fœderisum arbitratus est.

EVclio. MEGadorus senex.

Resagibat mihi aius frustra ire me, quū exhibā domo.

Itaq; abibam inuitus, nam neq; quisq; curialium

Venit, neq; magister quē diuidere argentū oportuit.

¶ Cum Megadoro obuius sit & a Megadoro filia eius poscit. Euclio vero pater aulæ suæ timens, a Megadoro fœderisum arbitratus est. Tandem persistit Megadoro fœderisum arbitratus est.

AVLYLARIA

VIII

Nūc domū pparare, ppero, nā egomet sum hic, aius domi est Me. Saluus, atq; fortunatus Euclio semper fies. (les)

Eu. Dij te amet Megadore. Me. Quid tu recte, atq; ut vis va

Eu. Non temerariū est, ubi diues blande appellat pauperem.

Iam illic aurum me scit habere, eo me salutat blandius.

Me. Ain tu valere te? Eu. Pol ego haud a pecunia perbene.

Me. Pol si est aius æquū tibi, satis habes, q bene vitā colas.

Eu. Anus hercle hoc indicū fecit de auro pspicue, palā est

Cui ego iam linguā præcidā, atq; oculos effodiā domi.

Me. Quid tu solus tecū loqueris? Eu. Pauperiē meā cōgror,

Virginē habeo grandem, dote cassam, atq; inlocabilem,

Nec eā queo locare cuiq; Me. Tace, bonū habe aīm Euclio,

Dabitur, adiutabere a me, dic si quid opus est, impera.

Eu. Nunc petit, quū pollicetur inhiat aurum, ut deuoret.

Altera manu fert lapidem, panem ostentat altera,

Nemini credo, qui large blandus est diues pauperi.

Vbi manū inijcit, benigne ibi onerat aliquam zamiam.

Ego istos noui polypos, qui vbi quid tengerunt tenent.

Me. Da mihi operā parumper, paucis est quod te volo,

De cōmuni re appellare, mea & tua. Eu. Heu misero mihi,

Aurū intus mihi harpagatū est, nunc hic eā rem volt scio

Mecum adire ad pactionem, verū interuissam domi.

Me. Quo nūc abis? Eu. Iam ad te reuertar, nā est qd visam do

Me. Credo hercle vbi mentionē ego fecero de filia

Mihi ut despondeat, se a me derideri rebitur.

Nec illo quisq; alter est hodie ex paupertate parciore.

B iij

PLAVTI.

Et te vtar iniquiore, & me meus ordo impendit.

AVLVLARIA IX

Me. Memini, Eu. At scio quo vos pacto soleatis pplexari

B

$\frac{v}{n} \left| \begin{array}{l} \text{restituto, } \pi g \\ \text{fratitil} \end{array} \right.$

Pactum non pactū est, non pactū, pactum est qd vobis lubet

Me. Nulla controuersia mihi tecū erit, sed nuptias

Hodie quin faciamus, num q̄ causa est? Eu. Immo optime

Me. Ibo igitur, parabo nunquid me vis? Eu. Istuc fiet, vale.

Me. Heus Strobile, sequere propere me ad macellū strenue.

Eu. Illic hinc abiit, dñi immortales aurū obsecro quid valet?

Credo ego iam illū inaudisse mihi esse thesaurū domi,

Id inhiat, ea affinitatem hanc obstinauit gratia.

¶ Prælagibat. i. p̄diuinabat, nam sagire acute sentire est. ille qui ante sagit & sentit, q̄ res oblata est, p̄sagire dicitur, quasi futura p̄noscere. Inuitus. i. inuoluntarius. Curiales a cura dicti. Nam populus Romanus in. xxx. curias diuisus fuerat. Vnde qui singulis curiis p̄erant, magistri curiæ dicebātur. Animus domi &c. Ecce auari naturā, qui quantūq; absit thesauro, animū tamen domi habet. Nam ibi cor tuū (dixit saluator noster) ibi & thesaurus tuus. Recte. i. recte ne. Non temerariū. i. non ab re, nō absq; causa. Non respondet Euclio interrogatis, sed iam aulæ timens ob blandā istiusmodi Megadori diuitis appellationē, intra se hæc loquit. Iā illic aurū me scit habere, illic pro ille, hic subaudi homo, uel Megadorus, non em̄ homo in textu scribendū est, q̄a versus non patit, loquitur aut̄ intra se senex, iam hic Megadorus rescit me habere domi aulā auri plenā, ideo salutat me blandius

Ain tu valere terita scribendū est metri necessitate, verba sunt Megadori ad Euclionē secum demurmurantē. Pol ego haud a pecunia. respondet tandē Euclio se bene valere in oibus præter id vnū q̄ pecuniā non habet, ordo est, pol ego per bene valeo. s. Haud a pecunia tamq̄ si diceret, non a renibus, non a pectore, non a capite, uel aliter ordinat. pol ego haud per bene valeo a pecunia, vt magis exprimat̄ auari senis animus, qui quū interrogaretur an recte valeret, respondeat, haud per bene valere a pecunia, tanq̄ si recta hominis valetudo in pecunia cōsistat. Pol si an̄ æquis tibi est, verbum est ascribi debet, metri ratione. Inlocabilem, quā ob dotis absentiā nulli locare nuptui posset. Inhiat. i. appetit. Altera manu &c. Scitum adagiū in eos qui mellitis verbis quēpiam decipere studēt. Zamiā, idest damnū. Nam zamiā dicuntur ranulæ in arbore, quæ nisi detrahantur a'ios ledunt. Istos polypos, idest homines tenacissimos, a piscis polypi similitudine tractum, nam polypus piscis est multipes, naues retinens & retardans. Appellare, idest alloqui. Harpagatū. i. furatū, ablatū Nam veteres Harpago pro rapio vsusunt, a græcis sumpto. Interuifam

domi. Ostendit leuitatē hoīs, qui cum suspitiōe vrgeretur, illico domū vadit ad aurū visendum, relicto ibi Megadoro. Rebitur. i. existimabit, arbi trahitur, a reor reris. Dij me seruant &c. Verba Euclionis sunt apud se gaudentis aurū saluum inuentū. Exanimatus. i. turbatus. Dum. i. dummodo. Mala malitia. nam malitia mediū verbum est sicut dolus. Meus ordo. i. ceteri pauperes. Ette vt̄ in. i. nemo iniquior te mihi futurus esse. Mordicus. i. dentibus mordendo. pylades dicit hic mordicibus legendū & tollendū me, metri necessitate, quia Nonius hunc locū citans ita legendum docet. Ne duas. i. ne dederis. Morosa, contrarijs, peruersisq; moribus. Morata, bonis moribus. Morigerata, alijs morē gerens. Sed prohilupiter, Secū hæc verba loquitur Euclio. Quid crepuit. Dubitans auarus senex facto strepitu, ne quis aulā confoderet, rursus relicto Megadoro, domum cucurrit. Fastidit mei. i. fastidiū habet de me. Post. i. postea. Si hercle. Apostrophe ad Staphylā anum. Elinguandam. i. lingua amputandam. Impero auctoreq; sum, quasi dicat, me volente facies. Castrandum, idest vt me castret, seu emasculat. Video hercle &c. Conuersus ad Staphylam anū immurmurat, quali ipsa aliquid de auro manifestauerit. Ludos facias, idest derideas. Perplexarier, idest intricari & inuolui. Paragoge est. Inaudisse, crebrius valde & sæpius audisse. Affinitatem hanc obstinauit, idest astrinxit & copulauit.

¶ In hac scæna Euclio domum rediit, rursus anum Staphylam obiurgaturus, diligenterq; domum obseruandam commissurus, quoad redeat, & hæc mira auarorum natura, qui diuitiarum suarum anxij.

E Vclio senex. STaphyla anus.

Si tu es: quæ deblaterasti iam vicinis omnibus,
Me meæ filia datur dotē, heus Staphyla te voco
Ecq̄ audis: valcula intus pure, p̄pera atq; eluc.

Filiam despondi ego hodie, huic nuptum Megadoro dabo.

Sta. Dñi bene vortant, verū a castor non pōt, subitū est nimis.

Eu. Tace atq; abi, curata hæc sint, quū a foro redeā domum.

Atq; occlude ades, ego iā hic adero. Sta. Quid ego nūc agā?

Nunc prope adest exitium, mihi atq; Herili filia.

Nam probū atq; partitudo prope adest, vt fiat palam

PLAUTI

Quod celatū est, atq; occultatū vsq; adhuc, nunc nō potest.
Ibo intro, vt hāc quā imperauit, facta cū veniat, sient.

Nam æ castor malū mœrorem metuo, ne mistum bibam.

¶ Deblaterasti, i. nugalibus verbis aperuisti, vel secundū Non, i. confin-
gis aut incōdite loqueris, a balatu. Subitum, i. repentinū adeo improuise
parandū. Exitū, i. mors. Probrum, i. stuprū, flagitium. Paritudo, i. pari
enditēpus. Ne mistū bibam, i. ne cū vino mihi mœror comes sequatur.

¶ In hac scēna Strophylus Megadori seruus, cum Anthrace & Congri-
one coquis e macello cōductis, desumma Euclionis loquitur avaritia.

STRobilus seruus, ANthrax, CONgrio coqui.

Postq; obsonauit herus, & conduxit coquos

Tibicināsq; hāsc apud forum, edixit mihi

Vt dispartirem obsonium hic bifariam.

CON. Me quidem hercle dicam palam, non diuides

Si quo tu totum me ire vis, operam dabo.

ANT. Bellum & pudicum vero prostibulum populi.

Post si quis vellet te, haud non velles diuidi.

CON. Atqui ego istuc Anthrax alioiorum dixeram,

Non istud quod tu infimulas. STRO. Sed herus nuptias

Meus hodie faciet. CON. Cuius ducit filiam?

STRO. Vicini huius Euclionis hinc e proximo,

Ei adeo obsoni hinc dimidium iussit dari,

Coquum alterum, itidemq; alteram tibicinam.

AN. Nempe huic dimidium dicis, dimidium domi.

STRO. Nempe sicut dicis. ANT. Quid hic nō poterat de suo

Obsonari senex in nuptiis filiae?

STR. Vah. AN. Quid negocii est? STR. Quid negocii sit rogas?

AVLVLARIA

XI

Pumex non æque est aridus, atq; hic est senex.

ANT. Ain tandem ita esse ut dicis? STRO. Tute existima

Suam rem perisse, seq; eradicarier.

Quin diuim atq; hominum clamat continuo fidem.

De suo figello fumus si qua exit foras,

Quin quum it dormitum follem obstringit ob gulam,

AN. Cur? STRO. Ne quid animæ interea amittat dormiens.

AN. Etiam ne obturat inferiorem gutturem,

Ne quid animæ interea forte amittat dormiens?

STRO. Hæc mihi te, vt tibi me est æquum credo credere.

AN. Immo quidē credo. STRO. At scin, etiam ut quo modo?

Aquam hercle plorat quum lauat profundere.

AN. Censem talentum magnum exorari potesse

Ab istoc sene vt det, qui fiamus liberi?

STRO. Famem hercle vtendam si roges, nunq; dabit.

Quin ipsi pridem tonfor vngues dempserat

Collegit, omnia abstulit præsegmina.

AN. Edepol, mortalem præ parcum prædicas.

STRO. Censem vero adeo esse parcum, & misere viuere.

Pulmentum pridem eripuerat ei miluius.

Homo ad prætorem plorabundus deuenit,

Infir ibi postulare plorans, ciulans,

Vt sibi liceret miluum vadari.

Sexcenta sunt quæ memorem, si sit ocium,

Sed vter vestrorum est celerior, memora mihi.

CON. Ego vt multo melior. STRO. Coquū ego, non furē rogo.

*Xalor aut refertur vadari aliquo fur
vadari vlt in dno vlt in dno
fur in dno*

Con. Coquū ego dico. Stro. qd tu ais. Cō. ego sic sum, vt vi

Stro. Coquus ille nundinalis est, in nonū diem

Solet ire coctum. Con. Tu trium literarum homo

Vituperas me? Stro. quin tu etiam fur, trifurcifer.

Obsonauit i. obsonium & epulum seu conuiuiū parauit. Tibicinas

femininū est a tibicen. Nam in conuiuijs accersebantur tibicinae mulieres

quae scilicet tibias perflabant. Bisana, dimidium scilicet in Megadori, re-

liquū in Eudionis domū. Prostibulum locus est in quo mulieres mere-

triculae stabulant, ac se prostituūt, vnde & prostibuli dicunt. Insimulas, i.

accusas, obñcis. Obsoni pro obsonij, sicut tuguri pro tugurij. Obsona-

ri, i. obsonium emere aut parare. Pumex non aequē aridus, i. nihil ex hoc

homine auaro torquebis, sicut nec ex pumice aquam. Pumex em lapis est

aridus & porosus, vulgo notus, ex Aeolijs insulis praecipuus, cōmendatur

leuitate & ariditate, ad vsus multos idoneus. Tigillo, diminutiuum est a

tigno. Licet Nonius admoneat hic ligello legēdum. Est autem ligellum do-

micilium, aut tuguriolum breue. Animae, ventis seu flatus, aut spiritus.

Hora. Impellunt animae linthea. Exorari potesse, i. orando posse impe-

trari. Dempserat, amputaret. Praesegmina, id est putamina vnguū, a prae-

secando vel inferiore gutture, i. podicem, ne forte dormiens crepitum

ventris emittat. Praesegmina, quae vngulis eminulis praescantur. Inscit

id est incipit. Miluum vadari, i. vt pro miluo sponderetur, q. quasi illi li-

cuisset miluum in ius rapere pro arrepto pulmento. Vadari enim est si-

deiussorem praestare, inde vades sponsores dicuntur. Vestrorum pro

vestrum. Nundinalis vel nouendinalis, quae scilicet in nonum diem res

agendas differat, vel nundinalis pro vili ponitur.

In hac scena, continuatio est cum superioribus. Nam Strobilus pri-

mo ad Congrionem, hinc ad alterum coquum loquitur

STrobilus. ANthrax. CONgrio. Ace nūc iam tu, atq. agnū horū vter est pinguior,

An licet, Stro. tu Congrio eum sume, atq. abi

Ite illuc intro, & vos, eumq. sequimini.

Vos ceteri illuc ad nos. Con. Hercle iniuria

Dispertuisti, pinguiorem agnū isti habent.

Stro. At nunc tibi dabitur pinguior tibicina.

I sane cum illo Phrygia, tu autem Eleusium

Huc intro abi tum ad nos. Con. O Strobile subdole,

Huccine detrusisti me ad senem pareissimum?

Vbi si quid poscamus ad rauiū poscamus, prius

Q. quicq. detur. Stro. Stultum & sine gratia est

Tibi recte facere: quando quod facias perit?

Con. Qui vero? Stro. Rogitas: iam principio in adibus

Turba istuc nulla tibi erit, si quid vti voles

Domo abs te afferto, ne operam perdas poscere.

Hic autem apud nos magna turba, ac familia est,

Suppellex, aurum, vestes, vasa argentea,

Ibi si perit quippiam, quod te scio

Facile abstinere posse, si nihil obuiam est,

Dicant coqui abstulerunt, cōprehendite,

Vincite, verberate, in puteum condite.

Horum tibi istuc nihil eueniet, quippe qui

Vbi nihil quicq. est, sequere hac sis me. Con. Sequor.

Vter est pinguior, subaudi videas. Illuc, i. ad domū Eudionis. Iniu-

ria, id est minus aequē & iuste. Dispertuisti, i. diuisisti. Phrygia, Eleusium,

noia sunt tibicinae. Subdole, i. occulte decipiens. Ad rauiū, i. ad raucita-

tem, seu raucedinē. Nam rauū veteres dixerūt obtusum. Quando qd fa-

cias perit i. qn quod factū sit. Qui, i. cur, quare, quā obrem. Poscere, i. po-

scendo. Si nihil obuiū est. Hoc iocoso morfu, furri Congrionē insimulat.

Facile em manus ab alienis abstinent, cū nihil inuenerint quod rapiāt fures.

In hac scena Strobilus Megadori seruus, Staphylam Eudionis famu-

lam alloquitur, vt coquos & obsonium a Megadoro excipiat.

STrobilus.

STaphyla.

Unusquisque Comprobat Strophylus in Eulionibus de
PLAUTI.

Eus Staphyla prodi, atq; hostiū apperi. Sta. Qui
vocat.

(vt accipias coquos)

Stro. Strobilus. Sta. quid vis? Stra. volo hos.

Tibicinasq; & obsonium hoc in nuptias.

Megadorus iussit Eulioni hæc mittere.

Sta. Cererim mi Strobile hī sunt facturi nuptias.

Stro. Qui? Sta. Quia temeti nihil allatum intelligo.

Stro. At iam afferetur, si a foro ipse redierit.

Sta. Ligna hic apud nos nulla sunt. Stro. Sunt asseres.

Sta. Sunt pol. Stro. Sunt igitur ligna, ne quæras foris.

Sta. Quid impurate quanq; Vulcano studes.

Cœnæ ne causa, aut tuæ mercedis gratia

Nos nostras ædes postulas comburere?

Stro. Haud postulo, duc istos intro. Sta. Sequimini.

¶ Heus, vocatus aduerbiū. Prodi. i. in mediū progredere. Cererim Stro
bile. idest an cereris facturi estis nuptias, Strobilus interrogat. Qui. i. cur ga
inquit Staphyla. Temeti. i. vini puri. Hinc Temulētus, temeto plenus. &
Temulētia. Ipsi pro ipse. Apud veteres em ipse pro ipse dicebat. Vnde
qñ pro simili accipitur, comparationē recipit, vt ipsior. i. similior. & ipsissi
mus. i. simillimus. Asseres. i. tabulæ scētiles. Et dicimus hic Assis, sicut pul
uis. Impurate. i. scelesce, improbe, inquinate. Nam (Nonio teste) impurū
dicimus, quod aliquo vitio est maculatum. Quanq; Vulcano studes,
licet tibi igne opus sit pro coquenda cœna. Postulas. quæris Cœnæ ue
legimus in quibusdam codicibus Cœnæ ne.

¶ In hac scēna introducitur alius Megadori seruus. de re familiari ac eogis
sollicitus, cui a pytho. i. vase nomē pythodico est, quasi vasculario.

PYTHODICUS seruus.

Vrate, ego interuisam quid faciant coqui,

Quos pol, vt ego hodie seruem, cura maxima est.

AVVLARIA XIII

Nisi vnum hoc faciam, vt in puteo cœnam coquant.

Inde coctam sursum subducemus corbulis.

Si autem deorsum comedent, si quid coxerint,

Superi incoenati sint, & coenati inferi.

Sic verba hic facio, quasi negoti nihil fiet,

Rapacidarum vbi tantum fiet in ædibus.

¶ Coqui. i. coquinarij, a coquo verbo. Vnde & Coquina, q̄ et culina seu
popina dicitur. Inde, ab infimo putei. Corbulis diminutiuum est a Corbis.
Sunt autem Corbes vasa ex viminibus facta. Superi, qui superius sunt. In
feri vero qui inferiores. Cœnati præteriti temporis participium est a cœ
no cœnas, quod facit præteritum cœnauī, vel cœnatus sum. Hinc cœnatus
dicitur locus ad cœnandum aptus, qui & Cœnaculum dicitur. Rapacida
rum, idest furum, ab eo quod est rapax rapacis.

¶ In hac scēna inducitur Eulio senex, secum loquens, filia scilicet suæ
impensum ad nuptias facere uoluisse, nisi nimia caritas obstitisset. Et recte
inducit poeta avarum hominem, qui emere quippiam vult, cuncta lustrat,
omnia rogitat, parum tamen aut nihil emit.

EVelio, CONgrio.

Olui animū tandem confirmare hodie meum

Et bene vt haberem filia me in nuptijs

Venio ad macellum, rogito pisces, indicant

Caros, agnina, cœnam, cœnam bubulam,

Vitulinam, cetum, porcina, cara omnia

Atq; eo fuerunt cariora, æs non erat.

Abeo illinc iratus, quoniam nihil est qui emam,

Ita illis impuris omnibus abij manu.

Deinde egomet mecum cogitare inter vias

Occepi, festo die si quid prodegeris.

Pro festo egere liceat, nisi peperceris.

Frangit additū huius vt accipias
hic metaprosa ab uindicta
Apo. translat. aditū manu
pro eo quod t. uindicta sube

Post hanc rationem cordi, ventriculo edidi.

Accessit animus ad meam sententiam.

Quam minimo sumptu filiam ut nuptum darem.

Hunc tusculum emi, & hasce coronas floreas.

Hæc imponentur in foco nostro, lari,

Ut fortunatas faciat gnata nuptias.

Sed quid ego apertas ades nostras conspicio?

Et strepitus est intus: num nam ego compilor miser?

Con. Aulam maiorem si potes viciniam.

Pete, hæc parua est, capere non quit. Eu. Heu mihi.

Peri hodie, aurum rapitur, aula quaeritur.

Nimirum decidor, nisi ego intro huc propero currere.

Apollo quæso subueni mihi, atque adiua.

Confige sagittis fures thesaurarios.

Cui in re tali subuenisti antehac item.

Sed cesso prius quam prorsus peri, currere.

¶ Consolare actiue tulit. Sic Varro in Oedipo Thyeste, Per idem tempus Oedippus Athenas venire dicebat, ut consolaret. Confirmare meum legendum verius censet Pylades & Valla, & non consolare. Macellum locus proprie dicitur, in quo venalia omnia quæ ad victum pertinent, contrahebant. Hinc Macellari, qui macellum exercet, non solum carniu, qui proprie Lanus dicitur, sed omnium obsoniorum. Rogito pisces, si quanti veneant. Bubula, i. boui nam. Vitulina, i. vituli carne. Cetus Ceti, sine diphthongo, est piscis maximus in Atlantico mari. Hoc tamen loco appellatione ceti maiores pisces intelligimus. Vnde Cetarios maiores piscium piscatores, seu venditores appellamus. Aes, i. pecunia. Qui, i. quomodo. Illis impu, i. nihil tale agentibus, ut cum illis mihi foret negotium. Si quid progredieris &c. Scitum in prodigos dictum, Sic etenim auaritiæ vitium fugiendum est, ut liberalitate obseruata, prodigalitate haud incurramus. Ne illud Horatii nobis obijciat. Dum vitant stulti vitia, in contraria currunt. Prodegeris, i. prodige egeris, & plus

sumptus feceris, vel plusquam decet impederis. Hunc tusculum, i. modicum aut parum turis. Compilor, i. auro & bonis meis spoliis. Dictum a πῖλιν greco, quod est complano. Interdum compilare est plura seu multa in vnum congerere. Aulam maiorem si potes &c. Congrio coquus Staphylam anum alloquitur. Non quit, id est non potest. Fures thesaurarios, id est qui mihi thesaurum rapiunt. Cesso, i. differo vel protraho.

¶ Coqui scænulam parantes sese inuicem de cibariis parandis alloquuntur.

ANthrax. EVclio.

Romo desquama piscis, tu Macherio

Congru, murenam ex dorsua quantum potes.

Ego hinc artoptam ex proximo utendam peto

A Congrione, tu istum gallum si sapias

Glabriorem reddes mihi, quam vultus ludius est.

Eu. Sed quid hoc clamoris oritur hinc ex proximo?

Coqui hercle credo faciunt officium suum.

Fugiam intro, ne quid turbæ fiat hic itidem,

¶ Congrus & Murena pisces sunt (Aristotele teste) anguillis similes, nisi quod murene variae sunt & maculosae. Et dicimus hic Conger & hic congrus. Desquama, i. squamas deme. Dromo autem nomen coqui, quasi cursor, nam dromos cursor est. Macherio nomen coqui, quia machera gladius. Exdorsua, i. dorso nuda, vel concide per dorsum, ut anguilla, vel pellem detrahe. Nam detrahta pelle cui apnores sunt. Artoptam, i. vas in quo farina subigitur. Vnde artoptæ mulieres sunt appellatae panem conficientes. Gallum, subaudi gallinaceum. Alias Gallus dicitur Cybeles sacerdos. Est autem Gallus fluuius, nonnunquam gentile est. Glabriorem, i. magis depilum, nam glabrum latine dicimus, quem leuem prima producta appellamus. Vultus pro vultus, id est depilis, mollis, & libidini deditus. Et videtur poeta hoc loco taxare obscenos mores sui temporis. Ludius puer erat depilis, sic dicitur quod ludis pueri praefulis essent glabri & depiles, vide Nonium de hoc de doctorum indagine. Ne quid hic, subaudi in domo mea.

¶ Cum fuerit vultus Enclio atque sustulit, corripit. Congrionis caput deturbando, id est ab illis.

PLAUTI.

¶ Eic. Aus coquus ab Euclione, acclamat, vociferatur.

COngrio.

Prati ciues, populares, incolæ, accollæ, aduenæ

omnes mihi

Date viam qua fugere liceat, facite tota platea

Nec ego vnq̃, nisi hodie ad bachas veni bachanal cognatū

Ita me miserū, & meos discipulos fustibus male cotuderunt

Totus doleo, atq̃ ego oppido perij, ita me iste habuit senex

Gymnasiū, atat perij hercle ego miser, apit bacchanal, adest,

Sequit, scio quā rem gerā, hæc ipsius magister me docuit,

Nec ligna ego vsq̃ gentium præberi vidi pulchrius.

Itaq̃ omnis exegit foras, me, atq̃ hos onustos fustibus.

¶ Popularis modo significat idem quod ad populū pertinet, vt popularis strepitus. Nonnunq̃ idem q̃, gratus & charus populo, qui. s. populi fauorē sibi conciliat. Interdū popularis plebeius & vilis dicit. Præstat diuitem esse & popularem, q̃ nobile & mendicū. Item popularē dicimus eum, qui est eiusdē conditionis & fortunæ. Sic Terent. in Phormione. A. micus meus summus & popularis Geta. Et popularis, ciuis dicit. Incolæ dicuntur, qui habitāt in patria non sua, quē alio noīe peregrinū dicimus, vnde incolatus, idest peregrinatus. Accollæ proprie sunt, qui iuxta montē, vel fluuiū habitant, Inquilini qui alibi nati in alienā ciuitatem habitare cōsueuerunt. Ad bachas, se in furias incidisse dicit, cum ab Euclione fuste fuerit insectatus. Coquinatū, ad coquendū inquit Nonius. Gymnasiū. i. exercitium, hoc est in quē se exerceret edendo. Honustos fust, i. fustium verberibus.

¶ In hac scēna senex Euclio erumpens, aduersum coquos exclamat.

EVclio senex. COngrio.

Edi, quo fugis nunc, tene, tene. Con. Quid hic stolis

de clamas?

men. Con. quam obrem?

Eu. Quia ad tris viros iam ego deferam tuum nos

Eu. q̃a culturū habes. Con. Coquū decet. Eu. q̃d cōminatus es

AVVLARIA

XV

Mihi? Con. Istuc male factū arbitror, quia non latus fodi.

Eu. Homo nullus est te scelestior, qui viuat hodie,

Nec qui ego de industria amplius male plus lubēs faxim.

Con. Pol est taceas, palam id quidē est, res ipsa testis est.

Ita fustibus sum miser q̃ vllus cynædus mollior

Sed quid tibi nos homo mendice tactio est, quæ res?

Eu. Etiam me rogitas? an quia minus q̃ aquū erat feci?

Con. Sine, hercle cū malo magno tuo, si hoc caput sentiet.

Eu. Sed in ædibus quid tibi meis nam erat negocij,

Me absente, nisi ego iusseram? volo scire. Con. Tace ergo.

Quia venimus coctū ad nuptias, Eu. Quid tibi malū curas,

Vtrum crudū an coctum edam? nisi tu mihi es tutor.

Con. Volo scire, sinas, an nō sinas coquere nos hic cœnam.

Eu. Volo scire item ego mea domi mea salua an sint futura.

Con. Vtinā mea mihi modo a uferā quæ huc attuli salua,

Eu. Me aut poenitet, tua ne expetā? Con. Scio, ne doce, noui

Quid est, qua prohibeas gratia nunc nos coquere hic cœnā?

Quid fecimus? quid diximus tibi secus q̃ velles?

Eu. Etiam rogitas homo scelestus? qui omnis angulos

Mearum ædium, & conclauum mihi peruium facitis?

Id vbi tibi erat negocium si adesles ad focum,

Non fissile caput nunc haberes, merito id tibi factum est,

Adeo vt tu meam sententiam iam possis noscere.

Si ad ianuam accesseris, nisi iussero propius,

Ego te faciam, miserrimus mortalium vti sies.

Scis iam meam sententiam? quo abis? redi rursus,

Handwritten notes and signatures at the bottom of the page, including 'C. iii' and various scribbles.

PLAUTI.

Con. Ita me bene amet Lauerna, tu iam nisi reddi iubes
Mea mihi vasa, pipulo differam te hic ante aedis.

Quid ego nūc agā? nā ego a depol veni huc auspicio malo.

Nūmo sum conductus, plus iam medico mercede opus est.

¶ Stolidus ponit pro excordi, tetro, molesto atq; illepidō. Ad tris vi-
ros, subaudi qui carcerem custodiunt. Deferam tuum nomen, i. nomina-
tū te accusabo. Deferre, aliquando afferre. Celeris mandata per aures de-
tuli. Aliquando denunciare. Interdū in accusationem ferre, vt hic. Inde dela-
tor, occultus accusator. Nonnunq; deferre proderē est. Culter & cultrum
vtrūq; dicitur. Hinc diminutiuū Cultellus & cultellum. Est enim culter pro-
prie quo in mensa vitmur. Cynedus hoc est Pantomimus saltator, Cy-
nedi enim, vel pantomimi choreas ducebant tanta corporis agilitate sal-
tantes, vt nulla ipsius appareret corporis durities. Sed quid tibi & c. id est
quid nam est quod attingere ausus fueris. Sentiet id est sapiet. Crudum
dicimus recens atq; acerbū, vnde crudum vulnus, id est recens. Inde vul-
nerare, crude scire dicimus, quasi renouari. Et crudas carnes, hoc est non co-
ctas, & quasi recentes & adhuc cruentas. Prohibeas gratia, subaudi ea,
scilicet vt tibi habeas quā nos attulimus. Conclauum, id est conclaue.
Est autem conclaue pars domus secretior, quasi quod claudatur clauī.
Conclauia autem dicuntur loca quā vna clauē clauduntur. Adesses, id
est affuisses. Ad focum, id est iuxta. Fissile caput, id est fissū ac scissū.
Lauerna, iurat quisq; per sua numina. Est autē Lauerna dea furū, cum lauer-
niones fures, q; sub eiusdē deā consentit tutela. In cuius loco obscuro, abdi-
to; fures soliti erant furta, prādamq; inter se diuidere. Hinc Romā lauer-
nalis porta vocata. Pipulo, conuiuiō. Est autē pipulum declinatū a pictu-
pullorum. Differam, dilaniabo verbis. Plus iam me, mer, opus est, i.
plus ego medico, qui me curet, q; merces mea est, exoluiero.

¶ In hac scēna Eucio efferens aulam domo, coquos domi admittit.

Eucio.

Congrio.

Oceqdē hercle quoq; ibo, mecū erit, mecū ferā.

Neq; id in tantis pīculis vnq; omittā vt fiet.

Ite sane nūc iam intro oēs, & coqui, & tibicine.

Etiam introduce si vis, vel gregem venalium.

AVVLARIA. XVI

Coquite, facite, festinate nunciam quantū lubet,

Con. Hem perij. Eu. Abi, opa huc cōducta est vīa, non oīo.

Con. Heu senex, p vapulādo hercle ego abs te mercedē petā,

Coctum ego, non vapulatū dudum conductus fui.

Eu. Lege agitō mecū, molestus ne sis, & cōenam coque,

Aut abi in malū cruciatū ab aedibus. Con. Abi tu modo.

¶ Hoc quidem hercle. Verba sunt Eucionis secum loquentis. Hoc sub-
audi argentum. Ite sane. Coquos alloquitur. Gregem venaliū, i. ania-
lium, quē exposita sunt ut vendent. Venale a venio, sicut vendibile a ven-
do. Opera huc con. est vt. & c. i. cōducti estis ad coquendū & obsonandū,
non ad contēdendū, seu loquendū. Pro vapulando, id est vt vapu-
lem. Gerundia in do nunc actiuam significationē gerunt. Verg. Cantando
tu illum. Modo passiuā. Idem. Cantando rumpitur anguis, id est dum can-
tas & dum cantatur. Non vapulatum, id est non vt abs te cederē.

¶ In hac scēna Eucio secum loquitur de infidijs, quas suo
thesauro a Megadoro fieri falso conijcit.

Eucio.

Llic hinc abiit, dī immortales facinus audax

incipit

Qui cum opulento pauper homine cepit rem

Velut Megadorus tentat me omnib; miserum modis,

Qui simulauit mei honoris mittere huc causa coquos.

Is ea causa misit, hoc qui surriperent misero mihi.

Condigne etiam meus me intus gallus gallinacius,

Qui anui erat peculiaris perdidit penissime me.

Vbi erat hac defossa, occēpit ibi scalpurire vngulis

Circumcirca, quid opus est verbis, mihi pectus peracuit.

Capio fustem, obtrunco gallum furem manifestarium

PLA VTI.

Credo ego a depol mercedē illi gallo pollicitos coquos.

Si id palam fecisset, exemi ex manu manubrium.

Quid opus verbis: facta est pugna in gallo gallinacio.

Sed Megadorus meus affinis, ecum incedit a foro,

Iam hunc non ausim p̄terire, quin consistam, & colloquar.

¶ Illic, idest ille, subaudi Congrio. Dñi immortales. Scita sententia. Si mulauit. i. finxit. Gallinacius adiectiuū idem qd ad gallinas pertinet. Varro Gallinaceis enim pullis bis deni dies opus sunt. Substātiuū vero idem est quod gallus, sicut gallinacia est gallina. Penissime, idest pene nihil defuit, quin me perderet. Scalpurire. i. rimari, effodere. Hæc. s. aula Furem manifestariū, quasi dicat, qui thesaurū meū furibus p̄dere voluit. Manubriū dicimus capulū, q̄ gladius eo manibus teneat, aut capiatur. Exemi ex ma. i. ipis furibus occasionem inueniendi thesauri p̄æripui.

¶ In hac scæna Megadorus se domum recipiens, probari ab omnibus ait suum consiliū, q̄ sine dote Euctionis filiam vxorem ducendam putauerint, docetq̄ q̄ id commodum sit in qualibet republica, ediuerso quantā maritis damna dotatæ ingerant mulieres.

Megadorus.

Eucio.

Arraui amicis multis consiliū meum
De conditione hāc, Euctionis filiam,
Laudant, sapienter factum, & consilio bono.

Nam meo quidem animo idem si faciant cæteri.

Opulentiores pauperiorum filias

Vt indotatas ducant vxores domum,

Et multo fiat ciuitas concordior,

Et inuidia nos minore vtamur, q̄ vtimur.

Et illæ malam rem metuant, q̄ metuunt magis,

Et nos minore sumptu simus, q̄ sumus.

In maxima illæc populi parte est optuma, vel maxilla

AVVLARIA

XVII

In pauciore auidis est altercatio.

Quorum animis auidis, atq̄ insatietatibus

Necq̄ lex, necq̄ tutor capere est qui possit modum.

Necq̄ hoc quis dicat, quum illæ nubent diues es,

Dotata es, istud ius pauperibus ponitur,

Quo iubeant nubant, dum dos ne fiat comes.

Hoc si ita fiat, mores meliores sibi

Parent pro dote quos ferant, q̄ nunc ferunt.

Ego faxim, muli precio qui superant equos

Sient viliores gallicis canteris.

Eu. Ita me dii amabunt, vt ego hunc ausulto lubens.

Nimis lepide fecit verba ad parsimoniam,

Me. Nulla ergo dicat, equidem dotem ad te attuli

Maiorem multo q̄ tibi erat pecunia.

Em̄ mihi quidem æquum est purpuram atq̄ aurū dari,

Ancillas, mulos, muliones, pedisequos,

Salutigerulos pueros, vehicula qui vehat.

Eu. Vt matronarum hic facta pernouit probe,

Moribus præfectum mulierum hunc factum velim.

Me. Nunc quoq̄ venias plaustrorum plus in ædibus

Videas q̄ ruri, quando ad villam veneris,

Sed hoc etiā pulchrū est, p̄æ q̄ vbi sumptus petunt,

Stat fullo, phrygio, stat aurifex, lanarius,

Ciniflones, patagiarii, indusiarii,

Flammearii, violarii, carinarii,

flāmen
D
dotata
mar

Aut manulearij, aut myrobrecharij,
 Propolæ, linfeones, calceolarij,
 Sedentarij, sutates, diabatharij,
 Solearij adstant, adstant molochinarij,
 Petunt fullones, sarcinatores petunt,
 Stropharij adstant, adstant semizonarij,
 Iam hosce absolutos censeas, cedunt, petunt,
 Trecenti constant phylacistæ in atrijs,
 Textores, limbolarij, arcularij,
 Ducuntur, datur aes, iam hosce absolutos censeas,
 Quum incedunt infectores crocotularij,
 Aut aliqua mala crux semper est quæ aliquid petat.
 Eu, Compellare ego illum ni metram, ne desinat
 Memorare mores mulierum, nunc sic sinam.
 Me, Vbi pugi vendis res soluta est omnibus,
 Ibi ad postremum cedit miles, æs petit.
 Itur, putatur ratio cum argentario,
 Miles ibi impransus adstat, æs censet dari.
 Vbi disputata est ratio cum argentario,
 Etiam plus ipse debet argentario.
 Spes prorogatur militi in alium diem.
 Hæc sunt atq; aliæ multæ in magnis dotibus
 Incommoditates, sumptusq; intolerabiles,
 Nam quæ indotata est, ea est in potestate viri.
 Dotata mactant, & malo, & damno viros.

Sed ecce affinem ante ades, quid agitur Eulio?

¶ Narraui. Verba sunt Eulionis secū loquentis: Conditione hac li-
 pactione. Et debet scribi per c. nam a condico, quod est determino seu con-
 stituo deriuat. Condicio vero sine c. a condo verbo descendens, capitur pro
 sorte, fortuna, ac dispositione rerum, seu temporū. Cice. O miseram condi-
 tionem administrandi consulatus. Valla legit conditione, a condicendo &
 allegat Vlp. de conditione indebiti. Etille, subaudi pauperrimæ. In ma-
 xima populi parte, idest in pauperioribus. In pauciore, idest inter diuites.
 Neq; tutor &c. Nam mulieribus vti & pupillis tutores dantur. Muli pre-
 cio qui su. &c. Eo vsq; lasciuiebant Romanæ mulieres (quarū lasciuiam hic
 detestatur poeta) vt singulæ ferme & mulis vterentur, equis non contentæ.
 Quapropter cum mulorū maximus vsus esset, cariores erant. Sensus itaq;
 est, Si omnes exemplo meo pauperes ducerent vxores, muli qui nunc ca-
 riores sunt, viliores fierent gallicis canterijs. Canterius est castratus equus,
 sic dictus q; semine careat. Differt autem ab equo, q; maioris a porco, caper
 ab hirco, & capus a gallo gallinaceo. Muliones, idest mulorū custodes,
 sicut equitones, & agastones dicimus, qui equos & asinos ducunt. Saluti-
 geruli pueri sunt, quorum officium haud aliud est, q; vt circumstant, & con-
 comitentur. Vehicula, vt sunt rheda & carpentū. Qui, idest vt. Vt
 matro. Eulio secum loquitur. Hic scilicet Megadorus. Præfectum,
 intellige, vt lasciuientes earum mores compesceret. Stat fullo. Incipit nar-
 rare, vt omnis artificum turba steterit pro foribus matronarū pecuniam
 demerentium. Fullo, qui lanam purgat. Phrygio, qui acu pingit, sic di-
 ctus q; in Phrygia hæc ars primū inuenta fuerit. Aurifex, idest faber au-
 rarius, cuius taberna aurificina dicitur. Lanarius, qui lanam curat, vel car-
 minat. Lanus vel lanio, qui carnes in carnario vendit. Lanista verò qui
 docet & instruit ad gladiaturam. Caupones, idest tabernarios, hoc est
 esculentorum, poculorumq; venditores. Patagiarij, qui patagia faciunt
 Est autem patagium quod ad summam tunicam assui solet. Indusiarij,
 qui indusia suunt. Est autem indusium dictum quasi intusium, q; scilicet in-
 tus geratur, & inter alias vestes immediate corpori adhareat. Flammea-
 rij, qui flammea texunt. Est autem flammeum tegmen, vel vestis qua ma-
 tronæ capita velant. Violarij, qui vestimenta colore violarum infici-
 unt. Carinarij (vt Pylades ex veteribus codicibus allegat) scribendum
 est, & non cerinarij, idest coloris nucis infectores. Manulearij, qui ma-
 nicas tunicis assuunt, nam tunicae sine manicis apud antiquos fuerant. My-
 robrecharij, idest vnguentarij, & vnguentorum confectores, nam βερεχας
 græce irriigo latine, & μυρον vnguentum dicitur. Propolæ, idest publice
 venditantes.

Lintheones, qui linthea faciunt. Est autē lintheū pannus lineus. Accipitur nonnunq̃ pro velo. Horati. Impellunt animae linthea. Calceolarij, qui calceos suunt. Sedentarij sutates. Propriū dedit sutoribus epitheton, qui s. continuo sedent, seu opus suū sedendo conficiūt. Sutates autē dicti, quasi continuo suentes. Diabathrarij qui diabathra suunt. Est autē diabathrum genus solearū græcanicæ, autore Festo. Solearij, qui soleas conficiunt. Molochinarij, vel mollicinarij, qui molochinū colorem inficiunt. Est autē hic color ad purpuram vergens, similis colori floris maluæ. Sarcinatores, idest baiuli sarcinarum. Est autē sarcina proprie vtensiliū, & eorū quæ ad cultum & ad ceterū vsum pertinent. Alias sarcinatores dicimus, quos alias fartores appellamus, nam sarcinare nōnunq̃ suere est. Stropharij qui strophia faciunt. Est autē strophium fascia pectoralis, quæ tumore comhibet papillæ. Semizonarij, qui crotalia sonitant, quæ veluti mediū timpani formā gerunt. Phylacistæ, i. carcerū custodes. Phylaca em̃ a græcis custodiæ locus dicitur. Limbus, vestimentū erat muliebre, hinc Limbolarij. Arcularij, qui arcas conficiunt. Arca autem dicta est q̃ fures arceat. Crocotarij infectores, a crocata veste croci coloris. Crux pro patibulo, vt cum dicimus. Abi in malam crucem. Hoc tamē loco pro malo ponitur. Id quoq̃ obiter notandū, & in masculino genere hoc nomen efferri, vt illud Gracchi. Dignus fuit qui malo cruce periret. Cōpellare, i. alloqueri. Nugiuēdi antiquitus dicebant qui aliqd mulieribus venderēt, nam oia quibus mulieres vtunt, pro rebus vanis atq̃ inutilibus habent. Nugiuendis scribendū est, ex No. Mar. Ibi ad postremū cedit, i. concedit, aduenit. Puta, i. confertur, colligit. Vbi disputata est ra, i. postq̃ factus est calculus. Argentario, i. mēfario, trapezita, nūmulario, cāpsore, colibiste. In magnis dotibus, idest his nuptijs, in quibus magnæ dotes petūtur ab vxoribus. Nam quæ indotata &c. Scita sententiola. Dodatae mastant, i. afficiant. Affinem, intellige Euclionem.

Rediens domū Euclio Megadori verba exceperat, nec interpellare voluerat, quoad Megadorus ipsum viderit.

EVclio. MEGadorus.

Imium lubenter audiui sermonem tuum.

Me. An audiuisti q̃so. Eu. Vtq̃ a principio oia.

Me. Tamē e meo quidē animo aliquāto rectius.

Facias, si nitidior sis nuptijs filia.

Eu. Pro re nitorem, & gloriam pro copia

Qui habent, meminerint se vnde oriundi sient.

Nec pol Megadore mihi, nec cuiq̃ pauperi

Opinione melius res structa est domi.

Me. Immo est, & quæso tibi dñ faciunt vt fiet,

Plus plusq̃ sospitent istuc quod nunc habes,

Eu. Illud mihi verbum non placet quod nunc habes.

Tam hoc scit me habere q̃ egomet, anus fecit palam.

Me. Quid tute solus e fenatu seuocas?

Eu. Pol ego te vt accusem merito meditabar. Me. Quid est?

Eu. Quid sit me rogitas? qui mihi omnis angulos

Furum impleuisti in adibus misero, qui mihi

Intromisisti in adibus quingentos coquos,

Cum senis manibus genere Gerionaceo.

Quos si Argus seruet, qui oculus totus fuit,

Quem quondam Ioni Iuno custodem addidit.

Is nuncq̃ seruet, praeterea tibicinam,

Quæ mihi inter bibere sola si vino scateat

Corinthiensem fontem Pyrenem potest,

Tum obsonium autem. Me. Vel leoni pol fate est,

Etiam agnum misi. Eu. Quo quidem agno sat scio

Magis curiosam nuscq̃ vllam esse bestiam

Me. Volo ex te ego scire qui sit agnus curio.

Eu. Qui ossa atq̃ pellis totus est, ita cura macet,

Quin extra inspicere in sole etiam viuo licet.

Ita is pellucet, quasi laterna punica.

Me. Cedundū illū ego conduxī. Eu. Tū tu idem optumū est.

Loca efferundum, nam iam credo mortuus est.

Me. Potare si vis ego tecum hodie Euclio volo.

Eu. Non potem ego quidē hercle. Me. At tibi ego iussero.

Cadum vnum vini veteris a me afferrier.

Eu. Nolo hercle, nam mihi bibere decretum aquam est.

Me. Ego te hodie reddam madidum, si viuo probe.

Tibi an decretū est bibere aquam? Eu. Scio quam rem agat.

Vt me deponat vino, eam affectat viam.

Post hoc quod habeo vt commutet coloniam.

Ego id cauebo, nam alicubi abstrudam foris.

Ego faxo & operam, & vinum perdiderit simul.

Me. Ego nisi quid vis eo lauatū, vt sacrificem.

Eu. Aedepol nā tu aula multos inimicos habes.

Atq; istuc aurum quod tibi concreditū est.

Nunc hoc mihi factum optimum est, vt te auferam.

Aula hinc in fidei fanum, ibi te abstrudam probe.

Fides nouisti me, & ego te, caue sis tibi.

Ne tu in me mutassis nomen, si hoc concreduo.

Ibo ad te, freris tua fides fiducia.

E meo quidē animo. i. pro mea opinione. Si nitidior. i. cultior, hoc est te exornaueris. Pro re. i. scdm facultatem & diuitiarū suarum possibilitatem. Nitorē. i. corporis cultū ac splendorem, vel pro re nitorē. i. fieri vel haberi addeceat, ac si dixisset, quisq; pro sua facultate se excolere & ornare debet. Oriundi sient. vnde orti sint & originē traxerunt. Opinione. i. vulgi extimatione, qd plerūq; quempia pecunijs abundare autumat, qui tū nihil

habet. Illud mihi &c. Hæc verba secū loquit Euclio. Quid tute solus &c. i. tur tu solus ex cōgregatione senū abis, & te seuocas. Senatus virorum senum conciliū & congregatio dicit. Et est quarti & secūdi ordinis, Sallu. Senati decretū est sicut ille censuerat. Omnis. is pro es. Vtrūq; dicitur, Intro mitto in ædes & intromitto in ædibus. Quingentos coquos. Hyperbolice dictū, nam nouerat duos vel tres fuisse. Genere gerionaceo. Fingūt poetæ Gerionatricorporē fuisse, & ideo sex manū, Vergi. Et formatricorporis vmbra. de Gerione meminit Strabo in iij. Argus fingit centū oculos habuisse, ac Ioni in vaccā mutatæ custos adhibitus, a Mercurio occidit. Vi de Quidiū primo. Merha. Ionis gūs est scdm veterē declinationem tū Capri, Diomedis, & Quintiliani smia, hæc noia rectius græca inflectione pronūciatur, vt Dido didus, Calisto calistus, Iolus. Tum obsoniū autem subaudi potest absumere. Obsoniū est omnis cibus præter panē & vinum. Hinc obsonatores dicti, obsoniorū emptores, Plaut. Obsonate pollucibi liter. Curiosam, idest macrā, & quasi curis confectam. Macet pro macilentō. Pellucet pro plucet teste Priscia. lib. ij. vel. Pellucet, idest valde lucet. nam veteres r. in l. mutabant. Cedundū, idest sacrificandū, teste Nonio. Conducere emere, ita dicit Nonius Mar. Conduxi, idest precio accepi. Nam apud iuris peritos, conducere est rem aliquā ab aliquo data mercede, vel promisso vtendam accipere, sicut Locare est rem aliquā pro certa mercede alicui vtendam concedere. Vnde apud eosdem est titū, de loca. & condu. Cadum vnū. vñæ tres, cadum vnū faciunt. Afferrier, paragoge est. Vini veteris, & ob id melioris. Madidum. i. vino, idest ebrīū. Ne deponat, deponere est alienare autore Nonio. Coloniam. i. locum, vt scilicet alio portetur. Abstrudā. i. occultabo. Faxo faciam. Sacrificem. i. sacrificē. Aedepol nā tu. Verba sunt Euclionis secum loquentis. Næ, idest certe. Quo tibi concreditū est, subaudi inimicos habet. Fanum. i. templum. Hinc profanū irreligiosum, quasi procul a fano. Fides nouisti. Apostrophe ad fidem. Mutassis nomē. i. ne mihi infidelis fias & pro fide fraus dicaris. Nam fides dicta, si fiat id qd dictum est, vt ait Cice.

In hac scæna, Strophylus Lyconidis adolescētis seruus inducitur, ab hero missus suo, vt obseruaret quid de Euclionis filia fieret. Sed aliter contigit atq; sperarat, Nam perspexit Euclionem aulam abscondentem, cui insidiatur.

STrophylus.

Oc est serui facinus frugi facere qd ego persequor,

h Ne mora, molestiaq; imperium herile habeat sibi.

Nam qui hero ex sententia seruire seruus postulat,

In herum matura in se fera concedet capellere.

Sin dormitet, ita dormitet seruum sese vt cogitet.

Nam qui amanti hero seruitutem seruit, quasi ego serui,

Si herum videt superare amorem, hoc serui officium reor,

Retinere ad salute, non eum quo incumbat eo impellere.

Quasi qui pueri nare discunt, scirpea inducitur ratis,

Qui laborent minus, facilius vt nent, & moueant manus.

Eodem modo seruum ratem esse amanti hero suo

Aequū censeo vt tolleret, ne pessum habeat, tanque imperiū

Herite edificat, vt quod non os velit, oculi sciant,

Quod iubeat, citis quadrigis citius properet persequi,

Qui ea curabit, abstinebit censio ne bubula,

Nec sua opera vnq̄ reddet in splendorem compedes,

Nuncherus amat filiam huius Euclionis pauperis,

Eam hero nunc renunciatū est nuptū huic Megadoro dari.

Is speculatū huc misit me, vt quæ fierent, fieret particeps,

Nunc sine omni suspitione in ara hic assidam sacra.

Hinc ego huc & illuc potero quid agant arbitrarier.

¶ Facinus, i. factum: Frugi serui, i. dño suo utilis: Persequor, valde sequor. Sic apud psalmographū legitur. Inquire pacem & persequere eam. Alias psequi insidiari est, seu emulari. Ne moræ molestiaq̄, i. ne moretur molestiaq̄, ferat efficere quæ herus imperauit. In herum matura &c. id est quæ herus adnuntio omni studio & diligentia peragat, suis meritis omnino possit habere negotijs. Seruit seruitutem, figurate dictum. Hoc serui esse officium &c. Omnia hæc verba sunt hois parasti ac leuis, nemo quidem probus id facit. Navis scirpea, quæ ex scripto fit. Est autē scirpus genus iunci leuissimū, natum in locis palustribus. Ne pessum eat, i. ad imū veniat & succumbat. Quod non os velit &c. i. vt vel tacente hero seruus tñ sciat,

videat & percipiat dñi voluntatē, vel quod verbis nō exprimif, nutu oculi intelligant. Bubula, i. scutica quæ ex corio bubuli fiebat. Sed bubulus adiectiū a boue deductū, id est qd bouinus, vt caro bubula, i. bouina. In eadem significatōe accipit & Bouillus. Aram prima pduc, quidā ab ardendo dictam autumant, q̄ in hac victimæ adolerentur.

¶ Auarus Euclio Fidem, in cuius tēplo thesaurū absconderat. vt illum fideliter seruet, nemini manifestando, alloquit, verū Strophylus auz, vbi collocet, diligenter obseruat, quo illud postea surripiat.

EVlio senex. STrophylus seruus.

V modo caue cuiq̄ indicassis auz, meū esse istic Fides,

Non meturo, nā quisq̄ inueniat, ita probe in late

Aedepol nā illic pulchrā pdā agat, si qs iuenerit

Aulam onustam auri, verū id te quæso vt phibessis Fides.

Nunc iurabo, vt rem diuinam faciam, ne affinem morer.

Quin vbi accersat me, meam extemplo filiā ducat domum.

Vide Fides, etiā atq̄ etiā nunc saluā vt aulam abs te auferam.

Tuæ fidei cōcredidi auz, in tuo luco & fano est situm.

Stro, Di immortales, quod ego hūc hoiem facin⁹ audio loqui

Se aulam onustam auri abstrusisse hic intus in fano: Fides

Caue tu illi fidelis quæso potius fueris q̄ mihi.

Atq̄ hic pater est (vt ego opinor) hui⁹ puellæ herus quā amat.

Ibo intro, perscrutabor fanum, si inueniam yspiam

Aurum, dum hic est occupatus, sed si reperero o Fides,

Mulsi congiatē, plenam faciam tibi fideliam.

Id adeo tibi faciam, verū ego mihi bibam vbi id fecero.

¶ Indicassis, i. indices. Ita probe, i. ita perite & astute. Prohibessis, prohibeas. Priscum verbū est prohibesso. Affinem, subaudi Megadorum. Tuæ fidei, i. tuæ existimatiōi. Luco, i. nemore. Proferē autem hoc verbū

Mulsa est, vt nō sit auz, vt nō sit D v
and domus amara claret oke Exorans
agur nulla miff Hydroamh ut

PLA VTI

Ser. teste) nunc sine loci religiōe. Facinus. i. factū. Abstrulisse. i. abscondisse, occultasse. Perscrutabor fanū, idest loca templi exquiram. Congialem fideliā, idest fideliā congiū continentē. Est autem cōgius mensuræ genus, continens sex sextarios, autore Prisciano, vel sex sextarios & dimidiū ita Iulius Bassus, vel libras. x. continet, vt Diascorides ait. Fidelity Nonio teste, vas est samium varijs vsibus accommodatum. Persius, Respondet viri di percussa fidelity limo. Faciam, idest sacrificabo, Vergili. Cum faciam vitula pro frugibus ipse venito. Verum mihi bibam &c. Verba sunt epulonem decentia.

¶ Ex augurio thesauriolo suo timens Euclio, quod coruus ab leua caneret, fidei fanum repetere deliberat.

EVclio.

Non temere est, q̄ coruos cantat mihi nunc ab

leua manu,

(tabat sua)

Simul radebat pedibus terram, & voce crotis

Continuo meum cor cepit artem facere ludicram,

Atq; in pectus emicare, sed ego cesso currere.

¶ Non temere. i. nō abs re, non sine causa. Radebat, scalpebat. Crotibat, quod suū coruorum est. Artem facere ludicrā, i. subfultare quasi ludere videt. In pectus emica. i. erigi, attolli. Vnde micare est per lulum digitos alios eleuare, alios deprimere manu porrecta. vt numerus a digitis cognoscatur erectis. Micare etiam quater est. Verg. de forma equina. Micat auribus & tremit artus. Cesso. i. differo, p̄traho. Et hoc dicto templū adit.

¶ Euclio corui cantu stupefactus, ne quid doli auro fieret, ad fidei templum, in quo aurū absconderat, cursitans. Strophylum aurū indagantem praueniens, ipsum miseris tractat modis, e templo eiciens.

EVclio.

STrophylus.

Oras lumbrice qui sub terra erepsisti modo.

¶ Qui modo nūq̄ cōparebas, nūc quū cōpares, peris

Ego pol te prastigiator miseris iam accipiam modis.

Str. Quæte mala crux agitatur, qd tibi mecū est comere senex

Quid me afflictas? qd me raptas? qua me causa verberas?

AVLYLARIA

XXII

Eu, Verberalissime etiā rogitas nō fur, se d trisur.

Stro. Quid tibi furripui? Eu, redde huc sis. Stro. Quid vis

reddam? Eu, Rogitas?

Stro. nihil equidem tibi abstuli. Eu, At quod tibi abstulez

Stro. Ecqd ais? Eu, qd agā, auferre nō potes. Str. qd vis tibi?

Eu, Pone hoc sis, aufer cauillā, non ego nunc nugas ago.

Str. Quid ego ponā? qn tu eloqrē quicqd est suo nomine?

Nō hercle eqdē qd sumpsi, nec tetigi. Eu, Oñde huc manus

Str. Hem tibi ostēdi, eccas. Eu, Video, age ostēde etiā tertiā.

Stro. Larua hūc atq; intemperiae, insaniae q; agitāt senem.

Facis iniuriā ne mihi, an non? Eu, qā nō perdo, maximā.

Atq; id quod iam fiet, nisi fatere. Stro. Quid fatear tibi?

Eu, Quid abstuli hinc? Str. Dī me pdant, si ego qd abstuli,

Ni ve abstulisse adeo vellē. Eu, Agedū excute dum palliū.

Str. arbitraturū. Eu, Ne iter tunicas habeas. Str. teta q̄ lubet

Eu, Vah scelus q̄ benigne, vt ne abstulisse intelligam,

Novi sycophatias, age rursū ostēde huc manū

Dextrā. Str. Hem. Eu, Nūc leuā oñde. Str. qn equidē ambas

E. lā scrutari mitto, redde huc. St. qd reddā? E. Ah nugas agis

Certe hēs. Str. hēo ego, qd hēo? Eu, Nō dico, audire expetis,

Id meū quicqd habes redde. Stro. Insanis, p̄scrutatus es.

Arbitratu tuo, neq; tui me quicqd inuenisti penes.

Eu, Mane, mane, quis ille intus alter erat tecū simul?

Peri hercle, ille intus nūc turbat, hūc si amitto, hic abierit.

Postremo iam hūc p̄scrutauī, hic nihil habet, abi quo lubet

Strophylus in tunicis / Strophylus in tunicis

Strophylus in tunicis / Strophylus in tunicis

Strophylus in tunicis / Strophylus in tunicis

Strophylus in tunicis / Strophylus in tunicis

Strophylus in tunicis / Strophylus in tunicis

Strophylus in tunicis / Strophylus in tunicis

Strophylus in tunicis / Strophylus in tunicis

PLA VTI

Iuppiter te diq; pdant, Stro. Haud male agit gratias.
Eu. Ibo intro, atq; illo tuo socieno iam interstringam gulam.
Fugin hinc ab ocul; abin an nū; St. abeo. Eu. caue, te videā.

¶ Lumbrici, vermiculi sunt in terrae visceribus geniti. Vocat autē Euclio Strophylū hoc nomine, q; p inueniendo thesauro more lūbricoz, terram rimet. Modo. i. iam. Cū cōpares peris. i. cū te viderim te occultas tanq; pe reas. Præstigiator. i. ioculator, diuinator. Sunt autē pprie præstigiatores, q; ingrossando aera hoies illudūt. Quid me afflictas &c. Afflictas, frequē tatm est ab affligo. Apparet autē ex his verbis Euclionē pulasse Strophylū. Quid agam. Vultuose ac cū sto macho p nunciandū est. Cauillam. i. cauil losam & cōtentiosam irrisiōnē. Eccas. i. ecce eas. Laruæ. i. cacodēmo nes ac Lemures. Maximā. i. facio tibi iniuriā. Quia nō perdo. s. te. Ex cute dum pallium, ibi dum, syllabica adiectio. Sycophanta calūniator di citur. Hinc sycophantia calumnia, mendaciū aut insimulatio dicit. Insa nis. i. ineptis. Ille nūc intus turbat &c. Mira senis auari fatuitas, q; dum in terrogaret, an alius cum eo sit, mox in suspitionē venit, hunc relinquēdo vt alium quærat, & per hoc ostendit summā auarē mētis inquietudinē ac fatui tatem. Perfrutauī actiua voce. Interstringā gulā. i. te suspendam. Soci eno. i. socio per cōtēptum. Nomē eminnouauit ob nimīā indignationē.

In hac scēnula Strophylus secum meditat de insidijs
aulæ senis Euclionis facendis.

STrophylus.

Mortuum ego me mauelim letho malo,

Q; non ego illi dem insidias hodie seni.
Nam is hic iam nō audebit aurum abstrudere
Credo referet iam secum, & mutabit locum.

At at crepuit foris, ecclū senex aurum effert foras.
Tantis per hic ego ad ianuam concessero.

¶ Letho malo. i. mala morte. Dem insidias. i. fallam aut decipiam. Fo ris. i. ianuā. Sic Ouid. li. i. amoris singulariter vsus est, cum ait. Difficile mo to cardine pandeforem. Tantis per. i. tamdiu dum aurum aufert.

AVLVLARIA

XXIII

¶ In hac scēna auarus senex Euclio, nec fidei, nec sibi satis fidens, propterea aulæ suæ meliorem queritat locum. Item & Stro phylus elanculum obseruat, quid rerum agatur.

EVclio. STrophylus.

Idei censebam maximam multo fidem
Esse, ea subleuit os mihi penissime.
Nisi subuenisset coruus perissem miser.

Nimis hercle ego illum coruum ad me veniat velim.

Qui indicium fecit, vt ego aliquid illi boni.

Dicam, nam quod edit tamdiu q; perdidit.

Nunc hoc vbi abstrudam, cogito solum locum.

Syluani lucus extra murum est apius

Crebro salicto oppletus, ibi sumam locum.

Certum est syluano potius credam q; fidei.

Fuge, fuge, dñ me saluum & seruatum voluit.

Str. Iam ego illuc precurrā, atq; incendā aliquam in arborē.

Indeq; obseruabo hoc aurum vbi abstrudat senex.

Quanc; hic manere herus me sese iusserat,

Certum est malam rem potius queram cum lucro.

¶ Subleuit mihi os. i. decepit, fefellit & Mofit me & pro ridiculo habuit. Nam sublinere est aliquantulū tngere et not/ re, tractum a genere ludi, quo dormientibus ora pingunt. Penissime pro penissime. i. parū admodū defuit, ab eo quod est pene, fit penissime, sicut a saepe sapissime. Nimis. i. multum. Aliquid boni dicam. Notanda senis auaritia, cum coruo aliquid boni polliceret, nō dicit dem, sed dicam. Nam quo de. tanquā perdidit. i. perditū, hoc est, ita sibi coruū aurum reddidisse, ut erat perditum. Abstru dam. i. occultem, abscondā. Syluani, dicunt poetæ quædā rustica numi na esse, quæ semideos appellant, Iuidi. Sunt mihi semidei, sunt rustica nu minā nymphæ, Et fauni, satyriq; & monticulæ syluani. Auius scribendū m & non aulus, metri necessitate & sententiæ cōiunuitate. Salicto oppletus. i.

¶ In hac scæna, qui virginem viciarat Euclionis Liconides adolescens, matrem Eunomiam exorat, vt sibi puella concedatur vxor, quod vtfaci-
lius impetret, auditur puellæ parentis clamor.

PHœdra virgo.

Fac mentionem cum auunculo mater mea.

Eu, Scis tute facta velle me quæ tu velis,

Et causa iusta est, siquidem ita est vt prædicas,

Te eam compressisse violentum virginem.

Ly. Ego ne vt te aduersum mentiar mater mea?

Phœ, Perij mea nutrix, obsecro te, vterus dolet.

Iuno ^{purity & a} Lucina tuam ^{explo} fidem. Ly. Hem mater mea.

Tibi rem potjorem video, clamat, parturit.

Eu. I hac intro mecum gnate mi ad fratrem meum,

Vt istuc quod me oras nunc efficiam, tibi

obsequio *supra III:*
Spero impetratum, quicquid vis ab eo auferam.

Ly. Iamiam sequor te mater, sed seruum meum

Strophylum, miror vbi sit, quem ego me iusseram

Illic opperiri, nunc ego mecum cogito,

Si mihi dat operam, me illi irasci iniurium est.

¶ Iuxta, id est pariter, iuxta mecū rem tenes. i. iuxta meam finem. Super filia. i. de filia. Auunculo pro auunculo. Rescero. i. itero obsecrationem.

¶ In hac scæna Strophylus læticia exultat, se sustulisse seni aulam.

STrophylus.

Isi diuitijs qui aureos montes colunt

Ego solus supero, nam istos reges cæteros

Nolo comemorare, hominum mendicabula.

Ego sum ille rex Philippus, o lepidum diem.

Nam vt dudum hinc abij, multo illuc adueni prior,

Oratio
ps. m.
Multoq; prius me collocaui in arborem,

Indeq; expectabam vbi aurum abstrudebat senex.

Vbi ille abiit, ego me duxo deorsum de arbore.

Exfodio aulam auri plenam, inde ex eo loco

^{videtur} Video recipere se senem, ^{8mo:} ille me non videt.

Nam ego declinaui paulum me extra viam.
Atat senem ecce ipsum, ibo ut hoc condam domum.

¶ Pici sunt quos graeci Griphas vocant, quadrupedes dicunt beluae & visu & forma terribiles, corpore leonino, rostro, alis, pedibus aquilae. Pici diuini. Antecedens eleganter cum relatiuo in casu se conformat, licet verbo disconueniat. Rex Philippus, qui fuit Alexandri magni pater, admodum diues. Ecce eum, subaudi senem.

¶ Cum redisset senex in Syluanilucum, aulam comperiens surreptam, clamat, vociferatur, furit, insanit. Lyconides audiens, putat ipsum queri ob filiam quam rescuerit stupratam esse.

EVclio senex. LYconides adolescens.

¶ Erii, interii, occidi, quo curram? quo non curram, tene, tene, (equidē quo eam, aut ubi sim)

Quem? quis? nescio, nihil video, coecus eo, atque Aut quod sim, nequeo enim aio certum inuestigare, obsecro vos ego,

Mihi auxilio oro, obtestor sitis, & hominem demonstratis

¶ Qui eam abstulerit, qui vestitu, & creta occultat sese, atque sedet

¶ Quasi sint frugi, quod ais tu, tibi credere certum est, nam esse bonum te

¶ Voltu cognosco, quid est, quod ridetis? noui oēs, scio fures

¶ Esse hic complures, hem nemo habet horum, occidisti, dic igitur.

¶ Quis habet? nescis? heu me miserum, misere, perii male perditus.

¶ Pessime ornatus eo, tam gemiti et male mesticiae hic dies mihi

¶ Obrulit fame, & pauperie, perditissimus ego sum omnium.

¶ In terra, nam quod mihi opus vita est, qui tantum auri perdidit,

¶ Quod custodiui sedulo, egomet me fraudauit, animumque meum,

¶ Geniumque meum, nunc alij latificant meo malo, & damno,

¶ Ly. Quinam homo an edis nostras ciuitates hic conquiret merces, atque hic

¶ Quid fieri iustitiam arripit? Populum meum.

Euclio quidē est, ut opinor, oppido ego interii, palam res est.
Scit peperisse iam, ut ego opinor, filiam suam, veh mihi, incertum est

(quid agam, adepol nescio)

Quid agam, abeam, an maneam? an adeam, an fugiam?

¶ Perii, interii, occidi. Amplificatio est per cogere, & affectus hominis nimium avaritia coeci ostendit. Quem, scilicet, tenendum dicam. Quis intellige abstulit aulam. Cum animo, id est, cogitatione, qua sit per animum. Qui vestitu et creta &c. Eos appellat qui magistratum petitori candidati prodibant, suffragia populi deposcentes. Ergo vestitu & creta pro cretario vestitu intelligatur. Gemitu pro gemitu, ut senati pro senatus. Sedulo, id est, diligenter, & sollicite. Fraudare genium, est non ad corporis voluptatem cibo & potui indulgere, sed aliquando parcere, & abstinere. Aedis nostras, is pro es. Oppido, id est, valde.

¶ In hac scena Lyconides Euclioni obuiam factus, fatetur vitro facinus quod peregerat. Ille vero nescius quod filiam vitiasset, Lyconidem sibi aulam surripuisse autumat.

EVclio senex. LYconides adolescens.

¶ Vis hic loquitur? Ly. Ego sum. Eu. Immo ego sum miser, & misere perditus (bono es,

Cui tanta molestudo mala obtigit, Ly. animo

¶ Eu, quo obsecro pacto esse possum, Ly. quia istuc facinus quod tuum Sollicitat animum, id ego feci, & fateor. Eu. quod ego ex te audio

¶ Ly. Id quod verum est. Eu. quod abs te ego emerui adolescens mali

¶ Quamobrem ita faceres, meque meosque perditum ires liberos?

¶ Ly. Deus impulsor fuit, is me ad illam illexit. Eu. quo modo?

¶ Ly. Fateor me peccauisse, & me culpam comertum scio.

¶ Id adeo te oratum aduenio, ut animo a quo ignoscas mihi.

¶ Eu. Cur id ausus facere, ut id quod non tuum esset tangeres?

¶ Ly. Quid vis fieri? factum est, illud fieri infectum non potest.

E

Credo deos voluisse, nam si vellent, non fieret scio.
 Eu. At ego deos credo voluisse, ut apud te me in neruo enecēs.
 Ly. Ne istuc dixis. Eu. qd tibi ergo meā, me inuito, tactio est.
 Ly. Quia vini vitio, atq; amoris feci. Eu. Homo audacissime,
 Cum istac te orōne huc ad me adire ausin impudens?
 Nam si istuc ius est, ut tu istuc excusari possies,
 Luce clara deripiamus aurum matronis palam,
 Post id, si prensi simus, excusemus ebrios
 Nos fecisse amoris causa, nimis vilest vinum, atq; amor,
 Si ebrio, atq; amanti impune facere, quod lubeat licet.
 Ly. Quin tibi vltro supplicatū aduenio ob stulticiā meam.
 Eu. Non mihi hoīes placent, qui quā malefecerūt purgant.
 Tu illam scibas non tuam esse, non attactam oportuit.
 Ly. Ergo quia sum tangere aulus, haud causificor, quin eam
 Ego habeā potissimū. Eu. Tu n habear me inuito meam.
 Ly. Haud te inuito postulo, sed meā esse oportere arbitror.
 Quin tu eam inuenies, inquā meam illā esse oportet Euclio.
 Eu. Nisi refers. Ly. qd tibi ego referā. Eu. qd subripuisti meā.
 Ly. Iam quidē ad pretorē hercle te rapiā, & tibi scribā dicam.
 Subripui ego tuū, vñ: aut qd id est. Eu. Ita te amabit luppis.
 Vt tu nescis, Ly. Nisi quidē tu mihi quid queras dixeris.
 Eu. Aulā auri inquā te reposco, quā tu confessus es mihi
 Te abstulisse. Ly. Neq; adepol dixi, neq; feci. Eu. Negas.
 Ly. Pernego, immo neq; ego aurū, neq; istac aula quae fiet
 Scio, nec nosci. Eu. Illā ex Syluani luco quā abstuleras cedo.

I refer, dimidiam tecum potius partem diuidam.
 Tameſsi mihi fur es, molestus non ero furi, refer.
 Ly. Sanus tu non es, qui furem me voces, ego te Euclio.
 De alia re rescivisse censui, quod ad me attinet.
 Magna est res, quā ego tecum ociose, si ocū est, cupio loqui.
 Eu. Dic bona fide, tu id aurū non subripuisti. Ly. Nō bona.
 E. Istuc qd bōa neq; id scis q abstulerit mihi. Ly. Nō. E. atq;
 Si scies qui abstulerit, mihi indicabis. Ly. Faciā. Eu. atq; partē
 Tibi ab eo qui est indipisces, neq; furem excipies.
 Ly. Ita. Eu. Id fallis. Ly. Tū me faciat qd volt magn⁹ luppis.
 Eu. Sat habeo, age nūc loquer qd vis. Ly. Si me notuisti mius.
 Genere quo sim natus, hic mihi est Megadorus auunculus,
 Meus fuit pater Antimachus, ego vocor Lyconides,
 Mater est Eunomia. Eu. Noui genus, nūc qd vis. Id volo
 Noscere, filiā ex te tu habes. Eu. Immo eccillam domi.
 Ly. Iā tu despondisti opinor meo auunculo. Eu. Oē m rē tenes.
 Ly. Is me nūc renūciare repudium iussit tibi.
 E. Repudium, rebus paratis, atq; exornatis nuptijs.
 Vt illum dī immortales omnes quantū est perduint,
 Quem propter hodie auri tantū perdidī infelix miser.
 Ly. Bono anio es, bene dice, nūc quae res tibi gnata tuae
 Bene, foeliciterq; vortat, ita dī faxint, inquito.
 Eu. Ita dī faciāt. Ly. Et mihi ita dī faciant, audi nūc iam.
 Qui homo culpā admisit in se, nullus est tam parui precij.
 Quin pudeat, quin purget sese, nūc te obtestor Euclio.

E ij

Nam illud scilicet in legibus est ut si pignus retineat
et ex ore ducatur et de se porrigatur ea 10
divisione legum hinc inde
PLAUTI

Ut quod ego erga te imprudens peccaui, aut gnata tuam,

Mihi ignoscas, eamque uxorem mihi des, ut lex iubet.

Ego me iniuriam filiae fecisse fateor tuae.

Cereris vigiliis per vinum, atque impulsu adolescentiae.

Eu. Hei mihi quid facinus ex te ego audio, Ly. Curre i vise

Quem ego quidem auom feci, iam ut esses filiae nuptijs.

Nam tua gnata peperit decimo mense post, numerum cape.

Eo repudium remisit auunculus causa mea.

Intro exquire, sit ne ita ut ego pido. Eu. Perij oppido,

Ita mihi ad malum mala res plurima se adglutinant.

Ibo intro, ut quid huius sit rei sciam. Ly. Iam te sequor.

Hac propemodum iam in vado salutis res esse videtur.

Nunc seruum esse ubi dicam meum Strophylum, non reperio,

Nisi etiam hic opperiar, tamen paulisper postea

Intro hunc subsequar, interim spatium ei dabo exquirendi meum

Factum ex gnatae pedisequa nutrice, an verum norit.

¶ Mœstitudo, i. meror. Dicitur enim mœstitudo, mœstities, & mœstitia in

vno significato, teste Nonio. Es. i. sis. Obsecro, quasi ob sacrum aliquid

oro. Oramus propitios, obsecramus iratos. Facinus vnum est ex his dicti

onibus quae in bonum, malumque trahunt. Quid ego ex te au. Credit auarus

senex ex verbis Lyconidis ipsum ei sustulisse argentum. Liberos, de solafilia di

xit. Ad illam, Euclionis intelligit filiam. At Euclio aulam opinatur. Fatemur co

acte, Confitemur sponte. Ista tamen interdum confundunt. Factum illud fieri

&c. Idem quod vulgo dicit. Ad preteritum nulla est potentia. Nam ni fellere &c.

Ad vulgi loqui opinionem, quod sepius errat, deus enim peccatum non vult.

Præterea omne peccatum mere voluntarium est. Neruo. i. laqueo. Dixis p

dixeris. Tactio est mea, rara loquutio. Vini vitio atque amoris feci. Sci

tum est illud Ovidij. Nox & amor vinumque nihil moderabile suadet. Illa pu

dore caret liber, amorque metu. In te. i. aduersum te. Cum ista oratione. s.

teipsum accusando. Adire ad me, superflueret, at nisi emphaseos gratia adde

Libertate ut in uia uos passim arit

Musmus.

AVVLARIA XXVII

retur. Palam, manifeste. Luce clara, i. media die. Prensi, comprehensi &
vinculis cathenati. Vile est, vile ac floccipendendum est. Supplicatum, i. humi
liter & cum reuerentia precatum. Vltro, quod nullo cogente. Tu illa &c. Eu
clio aulam dicit, Lyconides filiam intelligit. Non attacta oportuit, i. attingere
non debuisti. Haud causificor, i. nihil cotendo. Tu, i. tu ne. Refers, resti
tuis, reportas. Scribam dicam, i. crimen & accusationem intendam. Cedo pro
da. De alia re rescio. cen. quod &c. Aduertendum quod relatiuum sepius respicit si
gnificatum & non ipsam vocem antecedentis. Sic Verg. Preneste sub ipsa. Resci
re (teste Gel.) est rem nouam & occultam scire. Ociose, i. quiete. Indipiscas
acquires, comparabis, assequeris. In usu tamen frequentiori est indipiscor depones.

Excipies, i. admittes, vel excusabis. Noscere, i. te scire. Tenes, accipis, in
telligis. Repudium, i. recusatio, sic dicta quod fiat ob rem pudendam. Differtque a
diuortio, quod repudiari futurum matrimonium potest. Diuortium vero proprie
fit inter matrimonio copulatos. Perdiunt, i. perdant. Dice secundum regulam.

Ut leges iubeant. Et hodie leges iubent, qui virginem vitari, aut dotem det
aut ducat. Curre i vise ita scribendum censum (ait Pylades) neque in vias,
ut Sarracenus interpret ait, quia non in vias, sed in domum ire opus erat, si mo
do certior fieri cupiebat an filia pareret, vel peperisset. Adglutinari, con
ueniunt & conectuntur. Deriatur autem hoc verbum a nomine gluten, seu glutinum
penul. cor. quod graece cola dicitur. In vado, i. tuto loco, nam vadum pro
prie est aqua, quae vadari, seu pertransiri potest. Exquire & non exquire
legendum, si Prisciano credimus, qui hunc citat locum.

¶ Strophylus Lyconidis seruus hero suo laetitia exultans, ut seni aulam
sustulerit, patefacit, sperans hoc pacto libertatem se adepturum. Sed herus illum
seni ut aulam restitueret tormetis compellere nititur. Strophylus pulchra per
suasione herum alloquitur, quo eum manumitteret, dominorum tenacitate,
& seruorum astutiam qua seruitutem vlciscuntur, enarrans. Libertatem ser
uo ut aurum reddat, dominus promittit. Testes adducuntur, iuramentum
dat Lyconides.

STrophylus. LYconides. MEGadorus. EVnomia.

I mortales quibus, & quatis me donatis gaudijs.

Quadrilibrem aulam auro onustam habeo: quis

est me diuitior?

Quis me Athenis nunc magis est quises homo, cui dii sint propitij.

Ly. Certo enim ego vocem hic loquētis modo me audire visus sum.

St. Herus ego ne aspicio meum? Ly. vadeo Strophylum seruum meum

E iij

PLAUTI

St. Ipsust. L. haud aliust. S. cōgrediar. Ly. cōtollā gradū credo
Illū (vt iussi) eāplqanū adisse, huius nutrice virginis. (ego

Str. Quin ego illi me inuenisse dico hanc p̄dam, atq̄ eloqr̄
Igitur orabo vt manu me mittat, ibo atq̄ eloquar.

Repperi. Ly. Quid repperisti? Str. Non qd̄ pueri clamitāt,
In faba se reppisse. Ly. Iam ne aut vt soles ludis? (repperi

Str. Here mane, eloquar, iā ausculta. Ly. Age ergo loqr̄. Str.
Hodie heri diuitias nimias. Ly. Vbi nā? St. Quadrilibrē inq̄

Aulā auri plenā. Ly. qd̄ ego facinus audio ex te? St. huic senī
Euclīōi subripui. L. Vbi nā id est aur? St. In arca ap̄d me nūc.

Volo emitti manu me. Ly. Ego ne te emittā manu
Scelez̄ cumulatiſſime? Str. Abi here, scio quā tu rem geras.

Lepide hercle anim̄ tentauī tuū, iam eripere apparabastē.
Quid faceres, si reperissem? Ly. Non potes nugas probasse.

L. Redde aurum. Stro. Reddam ego aurum. Ly. Redde inquā,
vt huic reddatur. Stro. Ah

Vn. Ly. qd̄ mō fallus es eē in arca. St. soleo hercle ego nugas
Garrire. Ita loqr̄. Ly. At scīn quomodo? Str. Vel hercle entca.

Nunq̄ hinc feres a me quod nō habeo. Ly. feram
Velis nolis, cum te quadrupedem strinxero,

Et herniosos testes ad tra bem tibi
Diuellam appenso, sed cur in fauces moror

Huius scelesti ruere? & animam protinus
Cur non compello facere iter p̄posterum?

Das, an non? Str. Dabo. Ly. Des vt nunc, nō olim volo.

AVLVLARIA XXVIII

Stro. Do iam, sed me animam recipere sinas te rogo.
Ahah quid vt dem poscis here. Ly. Nescis scelus?

Et aulam auri plenam quadrilibrem mihi
Audes negare, quam dixi modo

Te arripuisse? heia iam vbi sunt lorarij?
Stro. Here audi pauca. Ly. Non audio, lorarij

Heus heus. Stro. Quid est? Ly. Parari catenas volo.
Stro. Audi quāso, post me ligari iusseris

Quantumlibet. Ly. Audio, sed rem expedias ocys.
Stro. Si me torqueri iusseris ad necem, vide

Consequare, primum serui exitium habes,
Deinde quod concupiscis, ferre non potes.

At si tu duleis libertatis prēmio
Dudum captasses, iam dudum votis fores

Votis potitus, omnes natura parit liberos,
Et omnes libertati natura student.

Omni malo, omni exitio peior seruitus.
Et quem Iuppiter odit, seruum hunc primum facit.

Ly. Non stulte loqueris. Stro. Audi reli qua nunc iam,
Tenaces nimium dominos nostra atas tulit,

Quos Harpagonas, Harpiyas & Tantalos
Vocare soleo in opibus magnis pauperes.

Et sitibundos in medio oceani gurgite,
Nulla illis satis diuitia sunt, non Mida,

Non Croesi, non omnis Persarum copia

Olim p̄m̄

olim p̄m̄

Capto is Alti natus
dno m̄r̄ fūm̄p̄m̄
o d̄ b̄t̄ l̄t̄e Captar
arḡm̄
Breuit̄ quom̄b̄ ex̄it̄o
p̄rio2

Harpis And parit
v̄oq̄l̄ d̄x̄ om̄i s̄p̄m̄
t̄iſt̄e d̄l̄t̄e an̄q̄ s̄t̄e
f̄ut̄e m̄r̄ s̄r̄ p̄o
Olim iſt̄i om̄i f̄ut̄e
q̄uēſt̄o om̄i an̄q̄
v̄oq̄m̄t̄e an̄q̄
v̄i d̄ p̄r̄it̄e d̄t̄e
d̄ḡiſt̄e om̄i r̄elo
p̄r̄o v̄i d̄ f̄ut̄e

Adagm̄

off̄m̄t̄e f̄er̄
ex̄ l̄t̄e r̄eoc̄t̄

on̄t̄e

p̄ f̄i

Birrio sub a d̄ b̄t̄e b̄n̄t̄e
Birrio d̄ b̄n̄t̄e d̄ am̄iſt̄e

ſ̄t̄e m̄p̄m̄

Comelius *anxia* *frustolus*
PLAUTI.

Explere illorum tartaream ingluuiem potest.

Inique domini seruis vtuntur suis.

Et serui inique dominis nunc parent suis.

Sic fit neutrobi quod fieri iustum foret.

Penum, popinas, cellas promptuaras

Occludunt mille clauibus parci senes.

Qua vix legitimis concedi natis volunt.

Serui furaces, versipelles, callidi

Occlusa mille clauibus sibi referant.

Furtimque raptant, confumunt, ligunt.

Centena nunc furta dicturi cruce.

Sic seruitutem vliscuntur serui mali

Risus, iocisque. Sic ergo concludo, q

Seruos fideles liberalitas facit.

Ly. Recte quidem tu, sed non paucis vt mihi

Pollicitus, verum si te facio liberum,

Reddes q cupio. Stro. Reddam, sed testes volo

Ad sint, ignosces here, parum credo tibi.

Ly. Vt lubet, ad sint vel centum, iam nil moror.

Stro. Megadore, & tu Eynomia adeste precor, si libet.

Exite perfecta re mox redibitis.

Me. Qui nos vocat, hem Lyconide. Eu, hē Strophyle qd est.

Loqmini. Ly. Breue est. Me. qd est. Stro. Vos testes voco,

Si quadrilibrem aulam auri plenam huc affero,

Et trado Lyconidæ, Lyconides me manu

Bis inuit est et ipse fery
AVVLARIA. XXIX

Mittit, iubet iuris esse me mei,

Ita ne spondes. Ly. Spondeo. Stro. Iam ne audistis hoc

Quod dixit. Me. Audiuimus. Stro. Iura etiā per louem

Ly. Hem quo redactus sum alieno malo,

Nimis procax es, quid lubet faciam tamen.

Stro. Heus tu, nostra ætas non multum fidei gerit.

Tabulae notantur, ad sunt testes duodecim,

Tempus, locumq; scribit acturius.

Tamen inuenitur rhetor qui factum neget.

Ly. Sed me cito expedi sis. Stro. Hem silicem tibi.

Ly. Si te ego sciens fallam, ita me ejiciat diespiter

Bonis, salua vrbe & arce, vt ego hunc lapidem, sat in

Iam feci tibi. Stro. Satis, vt ego aurum apportem, eo.

Ly. Ipegaseo gradu, & vorans viam redi.

¶ Aulam, i. ollam. Diuitior comparatiuus est a diues, Mar. Croso diuitior licet fuisset. At dis. itis facit comparatiuum diuitior. Contollam gradum, i. ipsi obuiam ibo. Nam teste Nonio Marcel. Contollere, est contra tollere. Eample, i. eam ipsam. Non quod pueri clamitant in faba &c. Midam vermiculū intelligit, qui fabis innascitur, easq; arrodit, vt ipsa cornua, vitesq; cis frumenta, trips ligna, sis vestes, sis vitra. Non potes pro nugis. Nugæ verba inutilia leuia & ridicula sunt. Inde Nugor, quod significat falsa & inutilia loquor.

¶ Nunq; feres hinc a me &c. Hic est Aululariæ finis a Codro Vrceo editus. Herniosos, i. turgidos. Hernia dicitur cum rupta tunica, quæ ab inferioribus partibus intestina deducit, omentū, vel testinum in scortū descendit. Vnde & herniosi dicuntur qui id vitium patiuntur. Non olim volo. Olim, i. amodo. Significat em olim p̄sens, præteritū & futurum t̄pus. Pro futuro, Ver. Progeniem, sed em Troiano asanguine duci Audierat, Tyrias olim quæ verteret arces. Vbi sunt lorarii. Lorarii tortores sunt, a lora dicti (quod pro corrigia accipitur, qua hōies verberantur) qui in scenicis fabulis parebant his qui ludis erāt præfecti, & vinciebāt, aut cedebant eos quos

F

Strophyle fur
Satur in anar t mufis qm mior
De fons Caballary qz
pegasus mufis pofit

iubebant vincire, aut cedere. Harpiyas, Harpiya autem genus est dirum ac rapax, ab harpago verbo dictum, quo veteres pro rapio visuere. Vnde harpyas rapaces, furtificos auaros nominamus. Et Tantalos, Tantalus Iouis filius ex Plote nymphea, & rex Phrygiae, qui secreta deorum hominibus indicauit. Ideo apud inferos ita cruciari dicitur, ut ad amicum fluium stans, & arborem dulcibus pomis onustam ante se videns, semper tamen esurit & sitit. Nam quotiens ad potandum se inclinatur, aut ad carpendum pomum manus extendit, mox & fluius & arbor ab ipso discedunt. Hora. lib. primo sermonum. Tantalus a labris sitiens fugientia captat Flumina. Vnde Tantalos vocare soleamus auaros, & qui in magnis diuitiis pauperes videntur. Quod Petronius breuiter exponit, dicens.

Nec bibit inter aquas, nec poma patientia carpit

Tantalus infelix, quem sua vota premunt.

Diuitis haec magni facies erit, omnia late

Qui tenet, & sicco concoquit ore famem.

¶ Non. Mydas. Mydas Gordii filius, rex Phrygiae ditissimus, qui auaritia ductus, petijt a dijs ut quicquid contingeret, aurum fieret, quo impetrato, inedia absumptus est, nam & cibus, & potus in aurum versus est. Non Croesi. Croesus ultimus rex Lydiae ditissimus, a Cyro rege Persarum victus, qui cum iterum rebellasset, & victus atque igni addictus, clamauit, O Solon Solon. Interrogante Cyro, quis ille Solon esset, respondit. Solon vir sapientissimus olim me monuit, neminem esse in hac vita scilicet quod nunc experior. Vnde illud doctissimi poetae carmen notatum est. Sed scilicet ultima semper Expectanda dies homini est, dicitur beatus Ante obitum nemo supremamque funera debet. Cellas promptuarias cellaria dicimus ex quibus promuntur vsui necessaria, a promendo dictae. Versipelles versuti, ac dissimulatores dicuntur. A verso verbo, quod pro fallo & decipio quandoque ponitur, Vergilius. Seu versare dolo, seu certare oecumbere morti. Liguriunt. Ligutire significat suauiora quaeque degustare. Vnde & liguriatores dicti sunt gulosi. Perfecit rem mox redibitis. Hoc dicto, Megadorus & Eunomia exeunt. Procax dicitur qui adeo impudens est, ut nimium petat, a proco verbo dictus. Est enim procare poscere, unde proci, vxorum petitores, & meretriculae procaces dictae. Tabulae plurali publicae scripturae dicuntur, quaecumque materia sit, siue e ligno sint, siue charta, siue membrana, aut quouis alio. Silicem tenere in manu soliti erant iuraturi per Iouem, haec verba pronunciantes. Si sciens fallo, qui me despiciet salua urbe, arceque is me ericiat, ubi hunc ego lapidem. Diespiter Iuppiter dicitur, quasi dei pater.

¶ Plurimum homines inuento latantur aere, sicut in verbis sequen-

tibus videre licet. Seruus enim Lyconidis libertate donatus, aulam Euclionis astute obseruatam, & clam subducta, Lyconidi tribuit, Quam Lyconides meriti socio, Euclioni restituit. Gaudet Euclio, aulam complectitur, & generi eandem donat, cui gener vicissim domum suam. In tanto itaque gaudio paratur cena, & spectatores, si res placuit, plaudere iubentur.

LYconides. STrophilus. MEGas

dorus. EVnomia. EVclio.

Raue est homini pudenti morologus nimis

Seruus, qui sapere plus vult hero suo,

Abeat hic Strophilus in malam liber cruce[m],

Modo mihi apportet aulam auro puro grauem,

Vt Euclionem socerum ex lectu retraham.

Ad hilaritatem, & mihi concillem filiam,

Ex compressu meo nouam puerperam.

Sed ecce redijt honestus Strophilus, ut feor,

Aulam apportat, & certe est aula quam gerit.

Stro. Lyconide apporto inuentum promissum tibi,

Aulam auri quadrilibrem, nun ferus fuis?

Ly. Nempe, o dii immortales quid video, aut quid habeo?

Plus sexcentos Philippeos ter & quater.

Sed euocemus Euclionem protinus.

Ly. O Euclio Euclio. Meg. Euclio Euclio, Eu. Quid est?

Ly. Descende ad nos, nam dii te seruatum volunt.

Habemus aulam. Eu. Habetis ne? an me luditis?

Ly. Habemus inquam, modo si potes huc aduola.

Eu. O magne Iuppiter, o lar familiaris, &

Sumptuosus F ij

Regina Iuno, & noster thesaurarie

Alcide, tandem miserati miserum senem.

Oh oh q̄ latis aula tibi amicus senex

Complector vlnis, & te dulci capio osculo,

Expleri nequeo mille vel complexibus.

O spes, o cor, luctum depuluerans meum.

Ly. Auro carere semper duxi pessimum,

Et pueris, & viris, & senibus omnibus.

Pueros prostare cogit indigentia,

Viros furari, mendicari ipso senes.

At multo peius est, vt video nunc supra,

Q̄ quod necesse est nobis auro opulescere.

Heu quantas passus est erumnas Euclio,

Ob atlam paulo ante a se deperditam.

Eu. Cui meritas referam grates: an dijs: qui bonos

Respectant homines, an amicis rectis viris:

An vtrisque: vtrisque potius, & primum tibi

Lyconide, principium & auctor tanti boni.

Hac ego te aula auri condono, accipias libens,

Tuam hanc esse volo, & filiam meam simul

Præsentem Megadoro, & sorore eius proba

Eunomia, Ly. Et habetur, & refertur gratia.

Vt meritis es, socrer exoptatus mihi Euclio.

Eu. Relatam mihi satis putabo gratiam,

Si donū nostrum, & me ipsum accipias nunc libens.

Ly. Accipio, & Euclionis volo mea sit domus.

Stro. Quid restat here nunc, memento vt sim liber.

Ly. Recte monuisti, esto merito liber tuo,

O Strophile, & turbatam iam intus cœnam para.

Stro. Spectatores naturam auarus Euclio

Mutauit, liberalis subito factus est.

Sic liberalitate vtimini vos quoq̄,

Et si fabula perplacuit, clare plaudite.

¶ Morologus dicitur qui in sermone modestus est, vnde & sermones morologi dicuntur. Auro puro. Aurum dicitur purum quod recte expurgatum, coctumq̄ est, aut quod in vsu prophano non fuit. Iuno filia Saturni & Opis, soror & vxor Iouis, dea regnorum habita, quæ suo numine regina dicitur. Verg. Ast ego quæ diuū incedo regina, Iouisq̄. Et soror, & coniūx vna cum gente tot annos. Thesaurarie Alcide. Herculem diuitiarum largitorem opinata est gentilitas, quem dijsse fertur, qui sibi, postq̄ ad deos translatus esset, decimam bonorum dicarēt, vitam fœlicem victuros. Vnde multi Romanorum non solum mediocri censu, sed & ditissimi decimas Herculi vouerunt, tanq̄ bonorum tutori. Et hic Euclio thesaurarium suum Herculem vocitat.

Aululariæ Plautinæ, quam Anthonius

Codrus homo facetissimus

adiecit, Finis.

Argentorati, ex Aedibus Schurerianis,

Mense Martio, Anno

M. D. XIII.

REGNANTE IMP. CAES.

MAXIMILIANO P. F.

A V G.

F iij

Mus 200 21/2 vult hinc p̄m antea

PLAYTI

¶ Dictionū Index.		Compilor	xiiij.	Fanum	xx.
¶ Accolæ	xiiij.	Cōminisci	v.	Fastidit mei	x.
Adassint	v.	Conclauē	xv.	Fatemur	xxvi.
Agaso	xviij.	Condere	v.	Fides	xx.
Age	iiij.	Condictio	xviiij.	Fidelia	xxi.
Amabo	vij.	Conducere	xx.	Flammearij	xviiij.
Anima pro vento	xi.	Confitemur	xxvi.	Focus	iiij.
Appellare	ix.	Congius	xxi.	Foculus	eodem.
Ara	xx.	Congrus	xiiij.	Foris sing. nu.	xxiij.
Arbitrari	vij.	Consolare	xiiij.	Frater	vij.
Arbiter	eodem.	Contollere	xxix.	Fraudare geniū	xxv.
Arca	xviiij.	Coquina	xiiij.	Fullo	xviiij.
Arcularius	eodē.	Corbes	eodem.	¶ Gallinacius	xvi.
Argentarius	eodem.	Crocitare	xxi.	Gallus	xiiij.
Argus	xx.	Crocotarij	xviiij.	Gemitus. ti.	xxv.
Artoptram	xiiij.	Croesus	xxix.	Genij	iiij.
Asseres	xij.	Crudum	xv.	Geriona	xx.
Auarus	ij.	Cruce	xviiij.	Germana	vij.
Auidus	eodem.	Culter	v.	Gerūdia in do	xvi.
Aula	ij.	Curiales	ix.	Glabrum	xiiij.
Aulus	xxix.	Cynedi	xv.	Gluten	xxviiij.
Aurifex	xiiij.	¶ Darius	vij.	Grandibo	v.
Auunculus	xviiij.	Deblaterare	x.	¶ Harpago	ix.
Auxillula	ij.	Deferre	xv.	Harpia	xxix.
¶ Bubulus	xxi.	Deponere	xx.	Hernia	xxix.
¶ Cadus	xx.	De pxiō, aduerbiū. iiij.	xxiij.	Herniosi	eodem.
Calceolarij	xviiij.	Diabatharij	xviiij.	Hercules	xxxi.
Canterius	eodem.	Diespiter	xxix.	Heus xij.	Hoc v.
Carinarij	xviiij.	Diuitior	xxix.	¶ Impendere	iiij.
Caupones	eodē.	Diuortium	xxviiij.	Impendium	eodem.
Cedo	vij.	Duas	x.	Impurum	xij.
Cetus. ti.	xxviiij.	¶ Eloqui	ix.	Inaudire	x.
Cetarios	xiiij.	Equifo	xviiij.	Incole	xiiij.
Cis	eodem.	Eucio	iiij.	Indufiarij	xviiij.
Clam præpositio	xxix.	Exdorsua	xiiij.	Indipifces	xxviiij.
Coenatus	iiij.	¶ Faciam	xxi.	Inquilini	xiiij.
Coenaculum	xiiij.	Facinus	xxvi.	Intemperie	v.
Comitia	eodem.	Factio	vij.	Interdius	v.
	xxiij.	Familiaris	iiij.	Ipsus pro ipse	xij.

AVLVLARIAE INDEX.

Ips	xxix.	Nuginendi	xviiij.	Rebitur	x.
Is	eodem.	Nugor	xxix.	Repudium	xxviiij.
Iuno	xxxi.	¶ Obsecro	xxvi.	¶ Sagire	ix.
¶ Lanarius	xviiij.	Obsonare	xi.	Salictum	xxiij.
Lanista	eodem.	Obsonium	xx.	Salutigeruli	xviiij.
Lanius	xxiij.	Olim	xxix.	Sarcinator	xviiij. v.
Lauerna	xv.	Oppido. x	xxv.	Scalpurire	xvi.
Liberos	xxvi.	Oro	xxvi.	Scirpus	xx.
Ligellum	xi.	¶ Palla	vij.	Sedentarij	xviiij.
Liguriunt	xxix.	Partitudo	x.	Seges	iiij.
Limbus	xviiij.	Paragiarij	xviiij.	Semizonarij	xviiij.
Lintheones	ibidem.	Patruus	iiij.	Senatus	xx.
Locare	xx.	Pellucet	xx.	Sis	xxix.
Longa litera	v.	Penissime	xxiij.	Solearij	xviiij.
Loqui	iiij.	Perendie	vij.	Stolidus	xv.
Lorarij	xxix.	Persequor	xx.	Stropharij	xviiij.
Lucina	xxiij.	Phylaciste	xviiij.	Sublinere	xxiij.
Lumbrica	xxiij.	Phrygio	xviiij.	Supplicare	xxiij. iiij.
¶ Macellum	xxiij.	Pipulum	xv.	Sutates	xviiij.
Macheris	xxiij.	Pistillum	vi.	Sutrina	v.
Malitia	x.	Polypus	ix.	Sutores	v.
Manubrium	xvi.	Popularis	xxiij.	Sycophanta	xxiij.
Manulearij	xviiij.	Posthumus	vij.	Tabulæ	xxix.
Mestitudo	xxvi.	Præfagire	ix.	Tantalus	xxix.
Micare	xxi.	Præfegmina	xi.	Temulentus	xij.
Mida	xxix.	Præfentisco	v.	Tenes	xxviiij.
Miror	iiij.	Præstigiator	xxiij.	Trips	xxix.
Molochinarij	xviiij.	Probrum	x.	Triuenefica	vi.
Moratus	x.	Procax	xxix.	Tufculum	xxiij.
Morigeratus	x.	Prodegeris	xxiij.	¶ Vadari	xi.
Morologus	xxxi.	Profanum	xx.	Verlipelles	xxix.
Morofus	x.	Prohibeffo	xxi.	Violarij	xviiij.
Mortarium	vi.	Propolæ	xviiij.	Vollus p vullus	xxiij.
Mulio	xviiij.	Prostitulam.	xi.	Vter. vteri	xxiij.
Murena	xxiij.	Pumex.	eodem.	Vterus. ri	eodem.
Mullari	vij.	¶ Quæstus	vi.	¶ Zamia	ix.
Myrobrecharij	xviiij.	Quis. fe. ge.	vij.		
Mydas	xxix.	¶ Rapacida	xxiij.		
¶ Nugæ.	xxix.	Rauum	xij.		

AVI VULGARIS INDEX.

12	12	12	12
13	13	13	13
14	14	14	14
15	15	15	15
16	16	16	16
17	17	17	17
18	18	18	18
19	19	19	19
20	20	20	20
21	21	21	21
22	22	22	22
23	23	23	23
24	24	24	24
25	25	25	25
26	26	26	26
27	27	27	27
28	28	28	28
29	29	29	29
30	30	30	30
31	31	31	31
32	32	32	32
33	33	33	33
34	34	34	34
35	35	35	35
36	36	36	36
37	37	37	37
38	38	38	38
39	39	39	39
40	40	40	40
41	41	41	41
42	42	42	42
43	43	43	43
44	44	44	44
45	45	45	45
46	46	46	46
47	47	47	47
48	48	48	48
49	49	49	49
50	50	50	50
51	51	51	51
52	52	52	52
53	53	53	53
54	54	54	54
55	55	55	55
56	56	56	56
57	57	57	57
58	58	58	58
59	59	59	59
60	60	60	60
61	61	61	61
62	62	62	62
63	63	63	63
64	64	64	64
65	65	65	65
66	66	66	66
67	67	67	67
68	68	68	68
69	69	69	69
70	70	70	70
71	71	71	71
72	72	72	72
73	73	73	73
74	74	74	74
75	75	75	75
76	76	76	76
77	77	77	77
78	78	78	78
79	79	79	79
80	80	80	80
81	81	81	81
82	82	82	82
83	83	83	83
84	84	84	84
85	85	85	85
86	86	86	86
87	87	87	87
88	88	88	88
89	89	89	89
90	90	90	90
91	91	91	91
92	92	92	92
93	93	93	93
94	94	94	94
95	95	95	95
96	96	96	96
97	97	97	97
98	98	98	98
99	99	99	99
100	100	100	100

